

Faculteit Rechtsgeleerdheid – KU Leuven
LEERGANG PENSIOENRECHT

NIEUWSBRIEF

Nr. **5**

academiejaar 2013 - 2014

Prof. dr. Yves Stevens en Leen Van Assche

INHOUDSTAFEL

1. Europees Hof voor de Rechten van de Mens: Herroeping Pools vervroegd ouderdomspensioen	2
2. Hof van Justitie	2
2.1. Duits opvoedingspensioen als pensioen onder 883/2004	2
2.2. Btw-vrijstelling bij gemeenschappelijke beleggingsfondsen	4
3. Lagere rechtspraak	5
3.1. Vennootschapsmandaat (g)een aansluitingsvoorwaarde groepsverzekering	5
3.2. Feitelijke samenwoning: geen overlevingspensioen	6
3.3. Verkoop onroerende goederen en bestaansmiddelenonderzoek IGO	7
3.4. IGO: terugwerkende kracht herziening met terugvordering	8
3.5. Samenwoning onder de oude IGO-wet	9
3.6. Arbeidsongeschiktheid en gelijkgestelde periode voor het zelfstandigenpensioen	10
4. Belgische rechtsleer	11
4.1. Solidarité passive des héritiers	11
4.2. Verzekeringssector maakt zich op voor toepassing MiFID-gedrageregels	11
4.3. Het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage	11
4.4. Ruling belastingstelsel collectieve uitvaartverzekering	11
4.5. Bijverdienen als zelfstandige na pensionering	12
4.6. Belgisch overheidspensioen aan Duitser of Luxemburger altijd belastbaar in België	12
5. Jaarverslag ombudsdienst pensioenen	12
6. Buitenlandse rechtspraak (Nederland)	12
6.1. Wijziging vennootschapsvorm en vrijstelling verplichte deelname bedrijfstakpensioenfonds	12
6.2. Informatieverplichtingen en WWB-uitkering	13
6.3. Verevening levensverzekering bij ontbinding geregistreerd partnerschap	14
6.4. Omzetting Nederlands nabestaandenpensioen in ouderdomspensioen	15
6.5. Belastingheffing bij overdracht bedrijfspensioen tussen gehuwden	15
6.6. Aanvullend nabestaandenpensioen jegens voormalige werknemer onder oude Pensioenwet	16
7. Buitenlandse rechtsleer	16
7.1. Pensioen en de belangrijkste toekomstvoorzieningen (NL)	16
7.2. DNB doet gewogen stemverhoudingen binnen het pensioenfonds in de ban (NL)	17
7.3. Ondernemingsraad en pensioen (NL)	17
7.4. Bewegung im Recht der Lebensversicherung (D)	17
7.5. Neuregelung des Pensionfonds (D)	17
8. Nieuwe life and benefits	18
9. RVP-dienstnota's	18
10. International Update	18
10.1. Chile	18
10.2. Costa Rica	18
10.3. Ireland	18

Faculteit Rechtsgeleerdheid – KU Leuven
LEERGANG PENSIOENRECHT

NIEUWSBRIEF

Nr. **5**

academiejaar 2013 - 2014

Prof. dr. Yves Stevens en Leen Van Assche

10.4. New Zealand	19
10.5. Nicaragua.....	19
10.6. Norway	19
10.7. Poland	20
10.8. Portugal	20
10.9. United Kingdom.....	20
11. Gelezen in het Staatsblad	21
11.1 MiFID-gedragsregels niveau 1 voor verzekeringsondernemingen	21
11.2. MiFID-gedragsregels niveau 2 voor verzekeringsondernemingen en tussenpersonen.....	21
11.3. Weerlegbaar vermoeden voor inbreuken op MiFID-gedragsregels.....	21
11.4. Controle loopbaanvoorwaarden minimumpensioen werknemers bijgestuurd	22
11.5. Jaarbedragen invaliditeitspensioen werknemers.....	22
11.6. Inkomensgrenzen cumul werknemerspensioen en beroepsactiviteit	22
11.7. Cumul arbeidsongevallenrente en pensioen.....	23
11.8. Vervroegd rustpensioen van ambtenaren in disponibiliteit	23
11.9. Disponibiliteit bepaalde ambtenaren Civiele Veiligheid	24
11.10. Pensioenrechten bepaalde mandatarissen FOD Justitie.....	24
11.11. Pensioenberekening met waarderingstoeslag buitendiensten Staatsveiligheid	24
11.12. Sectorpensioenen	25
Ombudsman: Wijziging wetgeving met terugwerkende kracht ingevoerd: billijke oplossing.....	26
Pensioenopinies: Het aanvullend pensioen als essentiële arbeidsvoorwaarde.....	27

1. EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS: HERROEPING POOLS VERVROEGD OUDERDOMSPENSIOEN

Op 25 maart 2014 sprak het EHRM zich opnieuw uit over de herroeping van het recht op een Pools vervroegd ouderdomspensioen (EWK), na 6 gelijkaardige arresten in januari en februari 2014. Ook in deze zaak steunt de analyse op de toonaangevende arresten Moskal/Polen en Lewandowski/Polen. Het EHRM oordeelt dat de inmenging in het eigendomsrecht van verzoekster (art. 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM) bij wet voorzien is en een legitieme doelstelling beoogt. Net als in de vorige zaken, besluit het Hof tot een schending van het proportionaliteitsbeginsel. Verzoekster ontving een schadevergoeding voor de disproportionele inbreuk op haar eigendomsrecht.

EHRM 25 maart 2014, *Bryda v. Polen*.

Zie: EHRM 11 februari 2014, *Burczy v. Polen*; EHRM 11 februari 2014, *Czyz v. Polen*; EHRM 11 februari 2014, *Hadjuk v. Polen*; EHRM 28 januari 2014, *Marek v. Polen*; EHRM 28 januari 2014, *Kruszyński v. Polen*; EHRM 28 januari 2014, *Węgrzyn v. Polen*; EHRM 2 oktober 2012, *Lewandowski v. Polen*; EHRM 15 september 2009, *Moskal v. Polen* (Zie ook: 1.1 "Herroeping Pools vervroegd ouderdomspensioen: schending eigendomsrecht", *Nieuwsbrief Leergang* 2013-2014, nr. 4, 2-3).

2. HOF VAN JUSTITIE

2.1. Duits opvoedingspensioen als pensioen onder 883/2004

Mevrouw Würker (eiseres), geboren op 24 februari 1963 en Duits staatsburger, ontvangt een Duitse 'Erziehungsrente' (§ 47, lid 1, boek VI Sozialgesetzbuch). Eiseres ontvangt dit Duits

opvoedingspensioen omdat haar ex-echtgenoot, met wie zij een kind (Diana) had, overleed in 1991. Sinds 1 september 2008 woont eiseres in Zweden ongehuwd samen met haar twee andere kinderen, Laura en Chris (geboren in respectievelijk 1995 en 1997) en met hun vader. Gezien Würker een Duits opvoedingspensioen ontvangt, werd haar verzoek om toekenning van *Zweedse* kinderbijslag afgewezen.

Würkers verzoek tot de toekenning van *Duitse* kinderbijslag voor haar kinderen Laura en Chris vanaf de verhuizing naar Zweden, werd op 22 februari 2010 door het kinderbijslagfonds van Neurenberg afgewezen omdat eiseres in Duitsland geen woonplaats had en daar niet belastingplichtig was. Bij besluit van 7 september 2010, waartegen het hoofdgeding gericht is, heeft het kinderbijslagfonds de afwijzing van 22 februari 2010 bevestigd. Als eerste motivering wordt gesteld dat eiseres geen pensioen in de zin van artikel 77 van verordening 1408/71 ontving. De tweede beslissingsgrond luidt dat artikel 78 van voormelde verordening evenmin een recht op kinderbijslag aan Laura en Chris verleent aangezien zij niet de kinderen van de overleden ex-echtgenoot van eiseres zijn.

Voorliggende prejudiciële vragen betreffen de bepaling van het toepasselijk recht inzake bepaalde 'bijslagen' voor kinderen die ten laste komen van pensioen- of rentetrekken en voor wezen, overeenkomstig de Europese coördinatieverordeningen inzake sociale zekerheid. Het Hof van Justitie beoordeelt achtereenvolgens de kwalificatie van de Duitse 'Erziehungsrente' onder verordeningen 1408/71 en 883/2004.

De eerste prejudiciële vraag betreft verordening 1408/71, dewelke met ingang van 1 mei 2010 werd opgeheven en vervangen door verordening 883/2004. Omdat Laura en Chris geen kinderen van de overledene zijn, valt het Duitse opvoedingspensioen volgens het Hof van Justitie niet binnen de werkingssfeer van artikel 78 verordening 1408/71 omtrent 'wezenbijslag'. Vervolgens gaat het Hof na of de 'Erziehungsrente' kan worden gekwalificeerd als een 'pensioen of rente wegens ouderdom, invaliditeit, arbeidsongeval

of beroepsziekte' in de zin van artikel 77 van voormelde verordening. Overeenkomstig vaste rechtspraak van het Hof van Justitie zijn de kenmerken van betreffende uitkering, meer bepaald de doelstellingen en voorwaarden, hierbij van doorslaggevend belang, los van de nationaalrechtelijke kwalificatie. Omdat het Duitse overlevingspensioen eerder de kenmerken vertoont van een pensioen dat bij overlijden wordt uitgekeerd, zoals een nabestaandenpensioen, besluit het Hof van Justitie dat de Duitse 'Erziehungsrente' niet gelijkgesteld kan worden met één van de categorieën van pensioenen genoemd in artikel 77, eerste lid verordening 1408/71.

De tweede prejudiciële vraag betreft de kwalificatie van de Erziehungsrente als 'gezinsbijslag' in de zin van artikel 67 verordening 883/2004. Deze bepaling regelt de betaling van gezinsuitkeringen in het geval waar gezinsleden in een andere lidstaat wonen: *"Een persoon heeft recht op gezinsbijslag overeenkomstig de wetgeving van de bevoegde lidstaat, ook voor de gezinsleden die in een andere lidstaat wonen, alsof deze in eerstbedoelde lidstaat woonden. Een pensioengerechtigde heeft echter recht op gezinsbijslag overeenkomstig de wetgeving van de lidstaten die bevoegd zijn voor zijn pensioen."*

Het Hof van Justitie wijst eerst op de nieuwe, ruime, definitie van gezinsbijslagen (art. 1, sub z, verordening 883/2004). De toepassing van artikel 67 verordening 883/2004 is - anders dan artikel 77, eerste lid verordening 1408/71 - niet beperkt tot de rechthebbenden van bepaalde categorieën pensioenen of renten. Ook pensioenen die worden uitgekeerd bij overlijden, zoals het Duitse opvoedingspensioen, kunnen overigens kwalificeren als 'pensioen' onder art. 1, sub w verordening 883/2004. Hieruit concludeert het Hof van Justitie dat de Duitse 'Erziehungsrente' onder het begrip 'pensioen' in de zin van artikel 67 verordening 883/2004 valt.

Samengevat oordeelt het Hof van Justitie dat de Duitse 'Erziehungsrente' niet onder de artikelen 77, eerste lid en 78 verordening 1408/71 vallen. Het Duitse opvoedingspensioen kwalificeert wél als

'pensioen' in de zin van artikel 67 verordening 883/2004.

HvJ 27 februari 2014, C-32/13, *Würker v. Familienkasse Nürnberg*.

Zie: Verord. 1408/71/EEG van 14 juni 1971 van de Raad betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen

Zie: Verord. 883/2004/EG van 29 april 2004 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels.

2.2. Btw-vrijstelling bij gemeenschappelijke beleggingsfondsen

Voorliggende prejudiciële vraag rees naar aanleiding van een geding tussen het Deense ministerie van Financiën en de onderneming ATP PensionService A/S (hierna: ATP) over de weigering van btw-vrijstelling voor een aantal diensten die ATP heeft verricht voor (bedrijfs)pensioenfondsen. De Deense fiscus oordeelde dat ATP's diensten in verband met pensioenuitkeringen van omzetbelasting vrijgestelde handelingen betreffende betalingen en overmakingen vormen. De vrijstelling voor diensten in verband met de binnenkomende stortingen werd geweigerd, met uitzondering van het ontvangen en innen van cheques. De Deense fiscus weigerde laatstgenoemde diensten vrij te stellen op grond dat pensioenfondsen onderscheiden moeten worden van gemeenschappelijke beleggingsfondsen.

De eerste prejudiciële vraag betreft het begrip 'gemeenschappelijke beleggingsfondsen' (art. 13 B, sub d, 6 zesde btw-richtlijn). Het Hof herinnert eraan dat de lidstaten (enkel) de bevoegdheid hebben om in hun nationaal recht de fondsen te definiëren die onder het begrip 'gemeenschappelijke beleggingsfondsen' vallen. Hiebij moeten de lidstaten rekening houden met de doelstellingen van de zesde btw-richtlijn alsook met het beginsel van fiscale neutraliteit.

Volgens vaste rechtspraak van het Hof kunnen ook fondsen die geen instellingen voor collectieve belegging (icbe) zijn in de zin van richtlijn 85/611 worden aangemerkt als gemeenschappelijke

beleggingsfondsen wanneer ze concurrentieel vergelijkbaar zijn met icbe's. Het essentiële criterium om van een gemeenschappelijk beleggingsfonds te kunnen spreken, is dat de activa van verschillende begunstigten worden samengevoegd, waardoor het risico van deze begunstigten kan worden gespreid over een aantal effecten. Anders dan in de zaak 'Wheels' (HvJ 7 maart 2013, C-424/11), blijkt dit *in casu* wel het geval te zijn. Voor de kwalificatie als gemeenschappelijk beleggingsfonds acht het Hof van Justitie het van weinig belang dat de bijdragen door de werkgever worden gestort, het bedrag ervan is vastgelegd in collectieve overeenkomsten tussen de werkgeversorganisaties en de vakbonden, het spaargeld op diverse financiële wijzen kan worden terugbetaald, de bijdragen volgens de regels inzake de inkomstenbelasting aftrekbaar zijn of een ondergeschikt verzekeringselement eraan kan worden toegevoegd.

De tweede prejudiciële vraag betreft het begrip 'beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen' (art. 13, B, sub d, 6 zesde btw-richtlijn). Gezien de zesde btw-richtlijn geen definitie voorziet, dient dit begrip uitgelegd te worden in het licht van de context en doelstellingen van deze richtlijn. In de eerste plaats beoogt de zesde btw-richtlijn om beleggen in effecten via beleggingsinstellingen te vergemakkelijken voor beleggers. Overigens wordt in beginsel niet uitgesloten dat het beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen bestaat uit afzonderlijke diensten die in aanmerking kunnen komen voor de btw-vrijstelling, ook al worden deze diensten door een derde beheerder verricht. Verschillende handelingen die als beheersdiensten verstrekt worden door een derde beheerder, moeten volgens vaste rechtspraak echter over het geheel genomen een afzonderlijk geheel vormen. Bovendien moeten deze diensten specifiek en essentieel zijn voor het beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen.

Ook diensten die niet in de (niet-limitatieve) bijlage II bij icbe-richtlijn 85/611 zijn vermeld, kunnen kwalificeren als 'specifieke diensten die deel uitmaken van het beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen' in de zin van de zesde btw-richtlijn. *In casu* blijken de diensten niet louter

technisch te zijn, maar materialiseren ze de rechten van de leden jegens de pensioenfondsen doordat een account in het systeem van de pensioenfondsen wordt aangemaakt en de gestorte bijdragen op deze account worden geboekt. Aldus beschouwt het Hof van Justitie boekingen zoals deze in het hoofdgeding als zijnde essentieel voor het beheer van een beleggingsfonds. Het staat echter aan de verwijzende rechter om te beoordelen of de diensten *in casu* onder het begrip 'beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen' vallen.

De derde prejudiciële vraag betreft de btw-vrijstelling voor handelingen betreffende betalingen en overmakingen (art. 13, B, sub d, 3 zesde richtlijn). De vraag rijst of handelingen betreffende bijdragen aan een pensioenfonds, zoals deze in het hoofdgeding, onder deze bepaling vallen. Deze vrijgestelde handelingen worden gedefinieerd op basis van de aard van de verrichte diensten en niet op basis van de verrichter of de ontvanger van de dienst. De vrijstelling is dus niet afhankelijk van de voorwaarde dat de handelingen worden verricht door een bepaald type van instelling of rechtspersoon, mits de betrokken handelingen financiële handelingen zijn. Bijgevolg vormen overmakingen zoals deze in het hoofdgeding (krachtens art. 13, B, sub d, 3, zesde btw-richtlijn) vrijgestelde diensten, ongeacht of zij via een overmaking met overdracht van een geldbedrag dan wel via boekingen in rekeningen gebeuren. Het staat aan de verwijzende rechter om te oordelen of de handelingen *in casu* vrijgesteld zijn. Indien dit het geval is, moet de nationale rechter nagaan of de overige diensten die door ATP werden verricht zo nauw met elkaar verbonden zijn dat ze objectief gezien één enkele economische prestatie vormen.

Samengevat oordeelt het Hof van Justitie dat pensioenfondsen zoals deze in het hoofdgeding onder het begrip 'gemeenschappelijk beleggingsfonds' kunnen vallen wanneer zij worden gefinancierd door de pensioenontvangers, het spaargeld wordt belegd volgens het beginsel van risicospreiding en het beleggingsrisico wordt gedragen door de leden van het pensioenfonds. Voorts omvat het begrip 'beheer van gemeenschappelijke beleggingsfondsen' diensten waarmee een instelling de rechten van de leden van

pensioenfondsen materialiseert door accounts aan te maken en de gestorte bijdragen op hun account in het systeem van de pensioenregelingen te boeken. Dit begrip ziet mede op diensten in verband met de boekhouding en de verstrekking van informatie over de rekeningen, die worden bedoeld in bijlage II bij richtlijn 85/611. Ten slotte is de btw-vrijstelling voor handelingen betreffende betalingen en overmakingen van toepassing op voormelde diensten waarmee rechten van de leden van een pensioenfonds worden gematerialiseerd, alsmede op handelingen die aan deze diensten ondergeschikt zijn of samen met deze diensten één enkele economische prestatie vormen.

HvJ 13 maart 2014, C-464/12, *ATP Pensionservice A/S v. Skatteministeriet*.

Zie: Zesde Richtl. nr. 77/388/EEG, 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der LidStaten inzake omzetbelasting – Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde: uniforme grondslag (verkort: zesde btw-richtlijn).

Zie ook: Richtl. nr. 85/611/EEG, 20 december 1985 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (verkort: icbe-richtlijn).

Zie ook : HvJ 7 maart 2013, C-424/11, *Wheels Common Investment Fund Trustees ea v. Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs* (zie 1.4 "Brits pensioenfonds: geen btw-vrijstelling voor beheer gemeenschappelijk beleggingsfonds", *Nieuwsbrief Leergang* 2013-2013, nr. 3, 4-5).

3. LAGERE RECHTSPRAAK

3.1. Vennootschapsmandaat (g)een aansluitingsvoorwaarde groepsverzekering

Mijnheer D. (eiser) werd op de algemene vergadering van 21 mei 2002 benoemd als bestuurder van NV S. (verweerder). Op 1 april 2003 trad eiser als 'general manager' in dienst van NV S. met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur. Sinds 1 april 2003 werd mijnheer D. aangesloten bij de groepsverzekering 'Top Manager'. Op de algemene vergadering van 31 mei 2003 werd eiser benoemd tot afgevaardigd bestuurder, een

onbezoldigd mandaat. Op 30 januari 2012 heeft mijnheer D. de aandelen van de NV S., waarvan hij sinds 14 december 2007 houder is, overgedragen aan de holding waarvan de NV S. deel uitmaakt. Per 1 februari 2012 heeft eiser zijn mandaat als gedelegeerd bestuurder en bestuurder van de NV neergelegd.

Per brief van 2 september 2012 meldde verzekeraar X. aan mijnheer D. dat de werkgeverspremie voor het contract 'Top Manager' niet werd betaald en dat indien de betaling op 2 oktober 2012 niet werd ontvangen, zou worden verondersteld dat de werkgever deze betalingen wenste stop te zetten. Mijnheer D. bezorgde per e-mail van 8 oktober 2012 een kopie van deze brief aan NV S. met het verzoek om deze 'administratieve vergetelheid' recht te zetten. Per e-mail van 9 oktober 2012 verwees de juridische dienst van NV S naar de besprekingen van die dag alsook naar het voorstel om de reserve van verzekeraar X. over te zetten naar verzekeraar Y. Na verschillende gesprekken en e-mails, deelde de raadsman van verweerder per e-mail van 22 maart 2013 mee dat de aanspraken van mijnheer D. worden betwist gezien hij geen recht meer heeft op premiebetaling in het contract 'Top Manager' sinds de neerlegging van zijn mandaat als gedelegeerd bestuurder. Er werd tevens gemeld dat alle eerdere voorstellen definitief en integraal waren vervallen.

Na verdere correspondentie, werd de zaak uiteindelijk ingeleid bij de Antwerpse arbeidsrechtbank. Mijnheer D. (eiser) vordert dat NV S. (verweerder) wordt veroordeeld tot de storting in de groepsverzekering 'Top Mananager' van de jaarpremies voor 2012 en 2013 alsook het misgelopen rendement.

De Antwerpse arbeidsrechtbank onderzoekt eerst of een vennootschapsmandaat *in casu* al dan niet gold als aansluitingsvoorwaarde van de groepsverzekering. De feitenchronologie en de stukken blijken niet te stroken met verweerdere argumentatie. Zo ziet de Antwerpse arbeidsrechtbank geen rechtstreeks verband tussen het bekleden van een vennootschapsmandaat (vanaf 21 mei 2002 als bestuurder en 31 mei 2004 als afgevaardigd bestuurder) en de aansluiting van eiser bij de groepsverzekering. Bovendien ontbreekt

elk chronologisch verband met het verwerven van de hoedanigheid van aandeelhouder (vanaf 14 december 2007). Aldus besluit de arbeidsrechtbank dat eiser nog steeds tot de categorie van verzekerden behoorde eens hij zijn mandaat als gedelegeerd bestuurder neerlegde en zich bijgevolg terecht op de bepalingen van het pensioenreglement beroept.

Vervolgens gaat de arbeidsrechtbank na of de wijziging van de arbeidsvoorwaarden al dan niet geoorloofd was. *In casu* beroept NV S. zich op een wijzigingsbeding in het pensioenreglement. Arbeidsrechtelijk kan dergelijk wijzigingsbeding slechts rechtsgeldig zijn voor zover het betrekking heeft op *bijkomstige* arbeidsvoorwaarden (art. 25 Arbeidsovereenkomstenwet). De werkgeversbijdragen aan de groepsverzekering kunnen gekwalificeerd worden als arbeidsrechtelijk loon. Gezien loonbestanddelen bij uitstek een *essentieel* bestanddeel van de arbeidsovereenkomst vormen, kan een wijzigingsbeding in een aanvullend pensioenplan volgens de arbeidsrechtbank als nietig worden beschouwd. Tenslotte stelt NV S. dat uitvoering *in natura* niet meer mogelijk was, omdat de groepsverzekering zou zijn stopgezet. Gezien verweerder hiervan geen (deugdelijk) bewijs bijbrengt, gaat de arbeidsrechtbank ervan uit dat de groepsverzekering nog steeds bestond.

Concluderend oordeelt de arbeidsrechtbank dat een vennootschapsmandaat *in casu* geen aansluitingsvoorwaarde vormde voor de groepsverzekering. Verweerder, die zich niet rechtsgeldig op het wijzigingsbeding kon beroepen, beging een contractuele wanprestatie door de eenzijdige staking van de premiebetaling voor betreffende 'Top Manager' verzekering. Verweerder wordt veroordeeld tot betaling van de jaarpremies voor 2012 en 2013 alsook (provisieel) voor het misgelopen rendement.

Arbrb. Antwerpen 19 maart 2014, AR 13/2784/A, *onuitg.*

3.2. Feitelijke samenwoning: geen overlevingspensioen

Mevrouw I. (appellante) woonde sinds 2005

ongehuwd samen met wijlen mijnheer G. Samen hebben zij een kind, geboren in 2006. In augustus 2011 kwam mijnheer G. om het leven bij een verkeersongeval. Appellante vroeg in september 2011 een overlevingspensioen aan. Omdat mevrouw I. niet gehuwd was, weigerde de RVP bij beslissing van 4 oktober 2011 het overlevingspensioen in de werknemersregeling toe te kennen. In eerste aanleg verklaarde de arbeidsrechtbank te Oudenaarde de vordering van mevrouw I. ongegrond.

In hoofdorde meent mevrouw I. dat haar feitelijke samenwoning moet worden gelijkgesteld met de huwelijksvoorwaarde bepaald in artikel 17 KB nr. 50. Het overlevingspensioen wordt in beginsel slechts toegekend indien het overlijden zich voordoet tijdens het huwelijk dat minstens één jaar geleden was gesloten, behoudens drie wettelijke uitzonderingen. Deze bepaling beoogt misbruiken te vermijden, meer bepaald huwelijken die *in extremis* worden gesloten met het oog op het verwerven van een overlevingspensioen. In ondergeschikte orde stelt appellante dat artikel 17 KB nr. 50 een ongerechtvaardigde discriminatie ten aanzien van feitelijk samenwonenden inhoudt door het recht op overlevingspensioen te beperken tot gehuwden.

Voor het Gentse arbeidshof rijst aldus de vraag of feitelijk samenwonenden voor de toekenning van het overlevingspensioen op gelijke voet behandeld dienen te worden als gehuwden of wettelijk samenwonenden. Verwijzend naar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, oordeelt het arbeidshof dat het kwestieuze onderscheid steunt op een objectief gegeven. Vervolgens wordt nagegaan of dit onderscheid gerechtvaardigd is. Hoewel de wetgever de wettelijke samenwoning steeds meer gelijkgeschakelde met het huwelijk, geldt dit niet voor de feitelijke samenwoning. Zodus blijft zowel op het vlak van wederzijdse rechten en verplichtingen als op vermogensrechtelijk vlak een wezenlijk verschil bestaan tussen gehuwden en feitelijk samenwonenden.

Bijgevolg concludeert het Gentse arbeidshof dat het bestaande onderscheid tussen gehuwden en feitelijk samenwonenden op het vlak van de toekenning van een overlevingspensioen gerechtvaardigd is en klaarblijkelijk geen schending inhoudt van het

grondwettelijk gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel.

Arbh. Gent 6 december 2013, AR 32013/AG/21, *onuitg.*

Zie: KB nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, *BS* 27 oktober 1967.

Zie ook: GwH 15 maart 2011, nr. 39/2011; GwH 25 maart 2009, nr. 60/2009; Arbitragehof 12 juli 2001, nr. 94/2001.

3.3. Verkoop onroerende goederen en bestaansmiddelenonderzoek IGO

De woning van mevrouw J. (eiseres) werd bij notariële akte van 22 mei 2008 verkocht. Op dezelfde datum werd de akte ter aankoop van een andere woning verleden. Op dat ogenblik bezat mevrouw J. nog andere bebouwde onroerende goederen. Na herziening van het recht op een Inkomensgarantie voor Ouderen (hierna verkort: IGO), vordert de RVP een bedrag van ruim 13 800 euro terug. Reden van deze herziening is de toepassing van de aanrekeningsregeling van inkomsten uit afstand van (on)roerende goederen (art. 10 IGO-wet).

Mevrouw J. meent dat de RVP ten onrechte geen toepassing maakte van de uitzondering bij verkoop van een enige woning (art. 10, derde lid IGO-wet). In hoofdorde vordert eiseres de vernietiging van de bestreden beslissing alsook een herberekening van de IGO waarbij geen rekening wordt gehouden met de verkoopopbrengst van haar vorige woning. In ondergeschikte orde wordt verzocht een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof.

Voor de arbeidsrechtbank te Dendermonde rijst de vraag naar de toepassing van het principe van de 'wederbelegging' (art. 10, derde lid IGO-wet). In geval van wederbelegging van opbrengsten uit de afstand van de enige woning voor de aankoop van een andere woning, geldt een uitzondering op de aanrekeningsregeling van inkomsten uit afstand van (on)roerende goederen (art. 10, eerste lid IGO-wet). Deze uitzondering geldt slechts in zoverre de aanvrager en de personen die dezelfde woonplaats delen geen ander onroerend goed bezitten én in

zoverre de opbrengst geheel of gedeeltelijk in het vermogen kan worden teruggevonden.

Het principe van de wederbelegging kan volgens de arbeidsrechtbank *in casu* niet worden toegepast omdat eiseres op het ogenblik van de verkoop van de vorige en de aankoop van de nieuwe woning nog over een ander bebouwd goed beschikte. De RVP paste de wetgeving dus correct toe.

Vervolgens wordt de aangevoerde discriminatie beoordeeld. Het onderscheid bij de wederbelegging tussen bezitters van één dan wel meerdere onroerende goederen is volgens de arbeidsrechtbank pertinent in het licht van een legitieme doelstelling. De IGO betreft immers een residuaire regeling van sociale bijstand, die gekoppeld is aan een bestaansmiddelenonderzoek. Daarnaast wordt een rechtvaardige aanrekening van het vermogen beoogd. Bijgevolg besluit de arbeidsrechtbank dat het onderscheid objectief en redelijk verantwoord is, waardoor het stellen van een prejudiciële vraag niet nuttig wordt geacht. Het beroep wordt ongegrond verklaard.

Arbrb. Dendermonde 21 februari 2014, AR 12/2875/A, *onuitg.*

Zie: Wet 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen, *BS* 29 maart 2001 (IGO-wet).

3.4. IGO: terugwerkende kracht herziening met terugvordering

Mijnheer X. (eiser) woonde samen met zijn echtgenote en stiefzoon Z. toen hij op 15 juni 2006 zijn IGO-aanvraag indiende. Op 17 augustus 2007 besliste de RVP (verweerder) dat eiser recht had op een IGO van ongeveer 2400 euro per jaar, ter aanvulling van zijn pensioen. Vanaf 1 april 2012 was stiefzoon Z. niet langer gerechtigd op kinderbijslag, hetgeen eiser niet meedeelde aan de RVP. Per mail van 3 mei 2012 meldde mijnheer X. wél aan de RVP dat zijn stiefzoon op 1 mei 2012 alleen ging wonen en informeerde hij tevens naar de eventuele gevolgen voor zijn pensioen.

Bij mail van 11 mei 2012 bevestigde de RVP enerzijds de kennisname van de correcte fiscale situatie. Anderzijds antwoordde de RVP dat er vanaf

mei 2012 ongeveer 13 euro bedrijfsvoorheffing werd ingehouden op het pensioen van eiser. In mei en september 2012 ontving mijnheer X. twee RVP-beslissingen, respectievelijk omtrent vakantiegeld en een herberekening wegens indexerings. In deze herberekening staat het IGO-bedrag van 2400 euro vermeld.

Op 30 november 2012 besliste de RVP om de IGO van eiser te verminderen tot ongeveer 440 euro per jaar omwille van de gewijzigde gezinssituatie. Daarnaast werden onverschuldigde uitkeringen teruggevorderd, met toepassing van de verjaringstermijn van 6 maanden (art. 21 § 3 wet 13 juni 1966). Het verzoek van mijnheer X. tot kwijtschelding van voormelde schuld werd door de Raad voor Uitbetaling van de Voordelen afgewezen. Mijnheer X. betwist de terugvordering en tekent beroep aan.

Voor de arbeidsrechtbank te Veurne wordt niet betwist dat eiser vanaf 1 april 2012 een te hoge IGO ontving omdat er sindsdien geen kinderbijslag meer betaald werd voor zijn meerderjarige inwonende stiefzoon (artt. 6 en 7 IGO-wet). Het is de terugwerkende kracht van de terugvordering die *in casu* ter discussie staat. Volgens mijnheer X. geldt de terugwerkende kracht van de herzieningsbeslissing *in casu* niet omdat de vergissing te wijten is aan de socialezekerheidsinstelling en de prestatie (na herziening) kleiner is dan het aanvankelijk toegekende recht (art. 17, tweede lid Handvest Sociaal Verzekerde).

De arbeidsrechtbank te Veurne oordeelt dat de herziening *in casu* het gevolg is van een gewijzigde gezinssituatie en aldus geen rechtzetting van een vergissing door de RVP betreft. Wanneer dergelijk nieuw feit leidt tot een herziening van de oorspronkelijke beslissing in het nadeel van de sociaal verzekerde, heeft de nieuwe beslissing uitwerking vanaf het nieuwe feit, *in casu* vanaf 1 april 2012.

Verder wordt geoordeeld dat mijnheer Y. wist, minstens moest weten, dat hij niet langer gerechtigd was op hetzelfde IGO-bedrag toen zijn stiefzoon verhuisde, waardoor de niet-retroactiviteit

niet langer geldt (art. 17, derde lid Handvest Sociaal Verzekerde). Zo werd eiser bij de toekenning van de IGO uitvoering ingelicht over de invloed van zijn inkomsten en gezinssituatie op de IGO-berekening. Bovendien volstaat de mail van de RVP van 11 mei 2012 niet opdat eiser ervan mocht uitgaan dat zijn pensioen en IGO aan zijn nieuwe gezinssituatie waren aangepast. Deze mail betreft immers enkel de inhouding van de bedrijfsvoorheffing op het pensioen en heeft geen betrekking op de IGO. Bijgevolg besluit de arbeidsrechtbank te Veurne dat de RVP, rekening houdende met de inmiddels ingetreden verjaring, de teveel betaalde IGO terecht terugvorderde.

Arbrb.Veurne 13 februari 2014, AR 12/518/A, *onuitg.*

Zie: Wet 13 juni 1966 betreffende de rust- en overlevingspensioenen voor arbeiders, bedienden, zeevarenden onder Belgische vlag, mijnwerkers en vrijwillig verzekerden, *BS* 14 juni 1966.

Zie: Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde, *BS* 6 september 1995 (Handvest Sociaal Verzekerde).

3.5. Samenwoning onder de oude IGO-wet

Mevrouw C. (appellante) geniet vanaf 1 december 2007 een overlevingspensioen aangevuld met een inkomensgarantie voor ouderen (IGO). Op voormelde ingangsdatum was appellante samen met haar zoon D. op hetzelfde adres gedomicilieerd, namelijk de eigen woning van appellante. Vanaf 31 maart 2010 stond ook mevrouw K., partner van zoon D., hier gedomicilieerd. Op 21 oktober beviel K. van een zoon, die eveneens op hetzelfde adres werd ingeschreven.

Op het formulier 'aangifte van de bestaansmiddelen', door de RVP verstuurd bij brief van 25 juni 2010, verklaarde appellante dat ze haar hoofdverblijfplaats deelt met haar zoon en 'vriendin van zoon samenwonend'. Nadat de RVP vernam dat K. - die over een inkomen als zelfstandige beschikte - op hetzelfde adres als mevrouw C. stond gedomicilieerd, werd het IGO-recht van appellante op 30 november 2010 herzien en met ingang van 1 april 2010 geschorst. Tevens besliste de RVP om de bedragen terug te vorderen die in de zes maanden

voorafgaand aan de schorsingsbeslissing werden betaald.

Krachtens de (oude) IGO-reglementering zoals deze van toepassing was op dit geschil, werden alle bestaansmiddelen waarover de aanvrager en de personen waarmee hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt, in aanmerking genomen voor de IGO-berekening (art. 7, § 1, eerste lid IGO-wet zoals deze gold voor de wijziging bij wet van 8 december 2013).

Mevrouw C. tekende beroep aan tegen deze schorsings- en terugvorderingsbeslissing, stellende dat ze nooit effectief met K. samenwoonde. Om te bewijzen dat haar woning uit twee afzonderlijke entiteiten bestaat, verwijst appellante naar een aantal foto's die zouden aantonen dat er twee afzonderlijke deurbellen, woonkamers, keukens en badkamers zijn. De Gentse arbeidsrechtbank oordeelde bij vonnis van 16 februari 2012 dat uit de feitelijke omstandigheden met zekerheid kon worden afgeleid dat appellante met haar zoon en diens partner K. op hetzelfde adres samenwoonden en er een gemeenschappelijke huishouding deelden.

Voor het Antwerpse arbeidshof rijst de vraag of er *in casu* sprake is van 'samenwoning' in de zin van de oude IGO-wet. Volgens vaste cassatierechtspraak is er sprake van samenwoning wanneer twee of meer personen onder hetzelfde dak leven en daarbij een gemeenschappelijke huishouding vormen. Hoewel de inschrijving in het bevolkingsregister niet determinerend is, levert deze volgens het arbeidshof toch een vermoeden van samenwonen op. Appellante gaf op het formulier 'aangifte van de bestaansmiddelen' zelf aan dat ze met mevrouw K. samenwoonde. Bovendien is er administratief slechts één wooneenheid in de woning van appellante. Appellante kan geen bewijs van aparte tellers en aansluiting voor nutsvoorzieningen, noch een huurovereenkomst voorleggen.

Ook in hoger beroep wordt de bewijswaarde van de foto's in twijfel getrokken. Volgens het arbeidshof bieden deze foto's geen enkele garantie dat het werkelijk om de beweerde keukens en badkamers in de woning van appellante gaat. Bovendien is

evenmin gegarandeerd dat deze foto's de situatie in de woning van appellante in het voorjaar van 2010 weergeven. Om diezelfde redenen wordt het verzoek tot plaatsbezoek afgewezen. Bijna drie jaar na de feiten kunnen er volgens het arbeidshof immers ter plaatse geen nuttige vaststellingen meer worden gedaan, des te meer gezien mevrouw K. intussen de woning verliet.

Samengevat hadden appellante en mevrouw K. vanaf 31 maart 2010 volgens het bevolkingsregister hun hoofdverblijfplaats op hetzelfde adres. Omdat deze administratieve toestand door geen enkel objectief gegeven wordt tegengesproken, oordeelt het arbeidshof dat betrokkenen samenwoonden in de zin van de IGO wet (in de versie zoals deze van toepassing was ten tijde van het geschil).

Arbh. Gent 1 februari 2013, AR 2012/AG/97, *onuitg.*

Zie: Wet 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen, BS 29 maart 2001 (IGO-wet).

3.6. Arbeidsongeschiktheid en gelijkgestelde periode voor het zelfstandigenpensioen

Mijnheer X. (eiser) deed bij de RSVZ een aanvraag voor de gelijkstelling van een periode van ziekte vanaf 1 april 2010 voor de berekening van zijn zelfstandigenpensioen. De RSVZ verzocht eiser bij brief van 25 mei 2011 om de stopzetting van zijn beroepsbezigheid te bewijzen. In de statuten van de BVBA waar eiser mandataris was, werd nergens vermeld of zijn mandaat al dan niet juridisch bezoldigd was. Gezien op dit schrijven geen reactie kwam, verstuurde de RSVZ op 19 juli 2011 een weigering inzake gelijkstelling. Op 22 november 2011 werd ontslag verleend aan eiser als zaakvoerder.

Een tweede aanvraag tot gelijkstelling werd door eiser op 10 mei 2013 ingediend. Aangezien mijnheer X. geen nieuw bewijs van de stopzetting van zijn beroepsbezigheid bijbrengt, weigerde de RSVZ de gelijkstelling op 2 juli 2013 opnieuw. Hierbij hield de RSVZ er rekening mee dat eiser nog verschillende documenten voor de BVBA ondertekende en aldus juridisch verantwoordelijk bleef. Verder was mijnheer X. ook bekend als

vennoot, eventueel werkend vennoot, in andere BVBA's.

Eiser meent dat de RSVZ ten onrechte de periode van arbeidsongeschiktheid vanaf 1 april 2010 niet gelijkstelde met een periode van werkelijke beroepsbezigheid. Mijnheer X. stelt dat hij tot maart 2010 een bezoldigd mandaat verrichtte in de BVBA. Nadien zou hij op aanraden van zijn boekhouder nog enkele boekhoudkundige verplichtingen hebben waargenomen. Verder voert eiser aan dat hij pas sinds 22 november 2011 geen zaakvoerder meer is en dat hij zijn aandelen verkocht op 5 september 2013.

De arbeidsrechtbank van Tongeren brengt in herinnering dat periodes van inactiviteit waarin de zelfstandige een beroepsbezigheid uitoefent in beginsel niet met werkelijke beroepsactiviteiten worden gelijkgesteld voor de pensioenberekening (art. 14 Pensioenwet Zelfstandigen en art. 28, § 3, eerste lid Pensioenbesluit Zelfstandigen). Hier gelden de vermoedens van beroepsbezigheid krachtens het sociaal statuut van zelfstandigen (KB nr. 38). Als mandataris wordt eiser in beginsel vermoed een beroepsbezigheid als zelfstandige uit te oefenen.

Het betreft een tweevoudig vermoeden, namelijk zowel een fiscaal (art. 3, § 1, tweede lid KB nr. 38), als een sociologisch vermoeden (art. 2 Pensioenbesluit Zelfstandigen). Om de gelijkstelling te kunnen genieten moet mijnheer X. voormelde vermoedens kunnen weerleggen door de kosteloosheid van het mandaat, zijnde de afwezigheid van het winstbejag, te bewijzen. Omdat eiser er *in casu* niet in slaagt om het vermoeden van zelfstandige activiteit te weerleggen, kan hij het voordeel van de gelijkstelling niet genieten. Zodoende wordt het beroep ongegrond verklaard.

Arbrb. Tongeren 25 februari 2014, AR 13/1229/A, *onuitg.*

Zie: KB nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen, BS 28 december 1967; KB nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen, BS 14 november 1967 (Pensioenwet Zelfstandigen); KB 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en

overlevingspensioen der zelfstandigen, *BS* 10 januari 1968 (Pensioenbesluit Zelfstandigen).

4. BELGISCHE RECHTSLEER

4.1. Solidarité passive des héritiers

L'auteur analyse la solidarité des héritiers en matière d'un contrat d'assurance. D'abord, les conséquences indésirables de la loi du 20 décembre 2012 sont relevées. Cette loi avait pour effet de bord de faciliter, pour l'administration fiscale, la poursuite et la récupération de droits de succession dus par ces bénéficiaires, sur les sommes perçues en exécution du contrat d'assurance-vie, et ce à charge des héritiers légaux, même si ceux-ci n'avaient pas perçu le moindre centime dans la succession, et sauf pour eux à renoncer à la succession. Ensuite, l'auteur critique les conséquences fiscales (iniques) de l'invocation de la réserve successorale civile pour les héritiers, débiteurs solidaires des droits de succession.

La solidarité des héritiers pouvait aboutir à un mécanisme permettant à tiers bénéficiaires d'un contrat d'assurance vie d'éluider les droits de succession, au détriment des héritiers résidents belges (art. 8 juncto art. 70, al. 2 CDS). Suite à l'arrêt de la Cour constitutionnelle du 20 octobre 2011 (n° 162/2011), le législateur a supprimé la solidarité des héritiers en présence d'un contrat d'assurance vie. Selon l'auteur, la loi du 21 décembre 2013 a remédié de manière efficace à un problème aux conséquences financières pour les héritiers qui invoquent la réserve successorale.

S. SEGIER, "Solidarité passive des héritiers: enfin une loi positive en matière de contrats d'assurance-vie", *Act.fisc.* 2014, afl. 9, 1-3.

4.2. Verzekeringssector maakt zich op voor toepassing MiFID-gedragsregels

Begin maart werden de uitvoeringsbesluiten van de MiFID-gedragsregels gepubliceerd. Deze moeten vanaf 30 april 2014 verplicht worden toegepast. Na een situering van de 'Twin Peaks II'-wetgeving, gaat de auteur het materieel en personeel toepassingsgebied na. Hierbij wordt aandacht

besteed aan de nieuwe subcategorie van 'verbonden ondernemingen.' Vervolgens bespreekt de auteur enkele belangrijke vernieuwingen waaronder de nieuwe informatieverplichtingen en het vermoeden van aansprakelijkheid.

K. TERMOTE, "Verzekeringssector maakt zich op voor toepassing MiFID-gedragsregels", *Balans* 2014, afl. 714, 3-5.

4.3. Het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag

In 2012 werd de term brugpensioen vervangen door het begrip 'stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag' (SWT). De auteur biedt een gedetailleerde beschrijving van de instapvoorwaarden, het bedrag, de vervangingsplicht alsook de fiscale en sociale behandeling van de bedrijfstoeslag. Daarnaast schetst de auteur de bestaande alternatieven voor werknemers die een bepaalde leeftijd hebben bereikt. De studie wordt aangevuld met tabellen, modellen en officiële formulieren.

N. WELLEMANS, *Het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag: het vroegere brugpensioen*, Limal, Anthemis, 2014, 334 p.

4.4. Ruling belastingstelsel collectieve uitvaartverzekering

De Rulingdienst van de Dienst Voorafgaande Beslissingen in fiscale zaken (DVB) sprak zich onlangs uit over het fiscaal stelsel van een collectieve uitvaartverzekering. Enerzijds stelde de Rulingdienst dat de *hoofdverzekering* juridisch een levensverzekering betreft. Anderzijds oordeelde de Rulingdienst dat de *bijkomende dekkingen* niet passen in het concept van een 'aanvullend pensioenplan' maar onder de noemer vallen van 'sociale voordelen'. De auteurs bieden een gedetailleerde analyse van deze fiscale ruling, met oog voor de concrete fiscale implicaties voor zowel werkgevers als werknemers.

P. VAN EESBEECK en L. VEREYCKEN, "Ruling preciseert belastingstelsel van collectieve uitvaartverzekering", *Fiscaloog* 2014, nr. 1379, 3.

Zie ook: C. MOESKOPS en M. PERPET, "Premie voor uitvaartverzekering via werkgever behandeld als pensioenpremie", *Fisc.Act.* 2014, afl. 9, 1-3.

4.5. Bijverdienen als zelfstandige na pensionering

Bij KB van 6 juni werd een nieuw indexeringsmechanisme ingevoerd voor de toegelaten inkomstengrenzen. Vanaf 2014 worden deze grenzen jaarlijks op 1 januari geïndexeerd op basis van het indexcijfer van de conventionele lonen voor bedienden. De auteur geeft een gedetailleerde bespreking van de actuele jaargrenzen voor 2014. Daarnaast wordt onderzocht welk effect bijverdienen na pensioen heeft op de sociale bijdragen voor zelfstandigen. Ten slotte biedt de auteur een schematisch overzicht van de geldende grensbedragen inzake toegelaten arbeid voor gepensioneerden, inclusief de bedragen voor werknemers en ambtenaren.

M. BRUYNINCKX, "Hoeveel mag een gepensioneerde nog bijverdienen als zelfstandige en wat is het effect op de sociale bijdragen?", *Soc.Weg.* 2014, afl. 4, 6-9.

Zie: KB 6 juni 2013 tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen, *BS* 18 juni 2013.

4.6. Belgisch overheidspensioen aan Duitser of Luxemburger altijd belastbaar in België

De auteurs bespreken de gevolgen van recente afspraken met de belastingadministraties van Duitsland en Luxemburg over de interpretatie van dubbelbelastingverdragen. Vanaf 1 januari 2014 is een Belgisch overheidspensioen dat uitbetaald wordt aan een inwoner van Luxemburg of Duitsland, steeds in België belastbaar, zelfs al heeft de betrokkene de Luxemburgse respectievelijk de Duitse nationaliteit. In de omgekeerde richting is het nieuwe standpunt echter alleen van toepassing voor Luxemburgse overheidspensioenen, niet voor Duitse.

X., "Belgisch overheidspensioen aan Duitser of Luxemburger altijd belastbaar in België", *Fisc.Act.* 2014, afl. 10, 12.

Zie: Circ. 27 februari 2014 nr. AA Fisc 10/2014, Ci.R9.Div/628.038.

5. JAARVERSLAG OMBUDSDIENST PENSIOENEN

Recent werd het jaarverslag van de Ombudsdienst Pensioenen gepubliceerd. Het Jaarverslag 2013 bevat een overzicht van de activiteiten van de Ombudsdienst, relevante statistische gegevens en een analyse van de meest opmerkelijke dossiers. In 2013 ontving de Ombudsdienst 1796 verzoeken, waaruit 1345 klachten ontvankelijk werden verklaard. Iets meer dan de helft (56 %) van de ontvankelijke klachten bleek gegrond. Overigens resulteerde de bemiddeling van de Ombudsdienst in meer dan 8 op de 10 van de gegronde klachten in een positief resultaat voor de klager.

Het jaarverslag bevat ook een aantal aanbevelingen. Zo roept de Ombudsdienst toekomstige gepensioneerden met een gemengde loopbaan op om er rekening mee te houden dat de vroegst mogelijke ingangsdatum van het pensioen in de verschillende stelsels niet steeds dezelfde is. Daarnaast worden de pensioendiensten aangespoord om sneller hun pensioenbedragen uit te wisselen via het pensioenkadaster zodat het correcte netto pensioenbedrag sneller meegedeeld kan worden aan de gepensioneerde.

Ombudsdienst Pensioenen, Jaarverslag 2013, 192 p., <http://ombudsmanpensioenen.be/nl/publications/2013.htm>.

6. BUITENLANDSE RECHTSPRAAK (NEDERLAND)

6.1. Wijziging vennootschapsvorm en vrijstelling verplichte deelname bedrijfstakpensioenfonds

Op 1 september 2005 trof vennootschap onder firma (VOF) B. (geïntimeerde) voor haar werknemers een Nederlandse bedrijfspensioenregeling. In de sector van textielgroothandel, waartoe geïntimeerde behoort, werd deelname aan het bedrijfstakpensioen met ingang van 27 oktober 2006 verplicht. Met ingang van 29 mei 2007 werd de vennootschapsvorm gewijzigd van een VOF naar een besloten vennootschap (BV). Gezien vennootschap B. reeds

een eigen pensioenregeling had voor haar werknemers, werd om een vrijstelling verzocht krachtens artikel 2, aanhef en onder a Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000. Voormelde bepaling verleent een recht op vrijstelling aan werknemers van de werkgever die al deelnemen aan een pensioenregeling die ten minste zes maanden voor de indiening van de aanvraag tot vrijstelling van kracht was.

De Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Textiel (appellante) heeft deze vrijstelling geweigerd bij besluit van 19 oktober 2010. De weigering werd gehandhaafd bij besluit van 21 april 2011. Vennootschap B. tekende beroep aan tegen de weigering van vrijstelling. In eerste aanleg werd het beroep gegrond verklaard, waarop het besluit van 21 april 2011 werd vernietigd. Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Textiel tekent beroep aan, stellende dat vennootschap B. door de wijziging van de vennootschapsvorm niet meer voldoet aan de voorwaarden voor de vrijstelling.

Voor het Nederlandse College van beroep voor het bedrijfsleven rijst de vraag naar de mogelijke impact van de wijziging van rechtsvorm op de vrijstelling voor verplichte deelname aan een bedrijfstakpensioenregeling. Het argument van rechtsvormwijziging mist volgens het College van beroep iedere betekenis. Ook al zou worden aangenomen dat de verandering van rechtsvorm *in casu* leidt tot een verandering van werkgever, dan nog zijn de voorwaarden van vrijstelling vervuld. Het College van Beroep oordeelt dat het recht op vrijstelling niet in zoverre afhangt van de werkgever dat alleen vrijstelling kan worden verleend voor werknemers die in een pensioenregeling deelnemen die door diezelfde werkgever is getroffen.

Noch de tekst van betreffende bepaling, noch de Nota van Toelichting bij het Vrijstellingsbesluit sluiten uit dat de pensioenregeling ook getroffen kan zijn door een andere werkgever dan de werkgever die het vrijstellingsverzoek indient. Bijgevolg besluit het College van Beroep dat het bestreden besluit van 21 april 2011, waarbij het verzoek tot vrijstelling van verplichte deelname aan het bedrijfstakpensioen werd afgewezen, niet op een deugdelijke motivering berust. Het

Bedrijfstakpensioenfonds Textiel werd opgedragen om het bestreden besluit in overeenstemming te brengen met deze uitspraak.

College van beroep voor het bedrijfsleven 24 december 2013, AWB 12/577.

Zie: Wet 21 december 2000, houdende nieuwe regeling voor verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds (Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000).

Zie: Besluit 21 december 2000, houdende regels met betrekking tot de gevallen waarin en de voorwaarden waaronder een bedrijfstakpensioenfonds vrijstelling van de verplichte deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds verleent, kan verlenen, intrekt en kan intrekken (Vrijstellings- en boetebesluit Wet Bpf 2000).

6.2. Informatieverplichtingen en WWB-uitkering

In aanvulling op zijn AOW- pensioen ontving de heer K. (appellant) vanaf 25 april 2002 bijstand op grond van de Wet werk en bijstand (WWB). Vanaf 1 september 2009 geniet appellant op zijn pensioen een aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO-aanvulling) op grond van artikel 47a van de WWB.

Nadat de Sociale verzekeringsbank (Svb, geïntimeerde) in mei 2011 vernam dat appellant een aanvullend pensioen ontvangt, werden nadere gegevens opgevraagd bij de verzekeringsmaatschappij. Hierop heeft de Svb bij besluiten van 12 juli 2011 de aanvullende bijstand vanaf 25 april 2002 ingetrokken (art. 54, derde lid, a WWB) en de ten onrechte uitbetaalde aanvullende bijstand ter hoogte van 27680 euro teruggevorderd (art. 58, eerste lid, a WWB). De motivering luidde dat het inkomen van appellant vanaf 25 april 2002 de voor hem geldende bijstandsnorm overschreed. De bezwaren van appellant werden door de Svb afgewezen bij besluit van 24 januari 2012 (bestreden besluit). In eerste aanleg verklaarde de rechtbank te Roermond op 24 augustus 2012 het beroep tegen bestreden besluit ongegrond.

De Centrale Raad van Beroep stelt vooreerst vast dat het aanvullend pensioen van appellant samen

met de AOW-uitkering de voor hem geldende bijstandsnorm overschrijdt. Vervolgens worden de drie beroepsgronden van appellant beoordeeld. De eerste beroepsgrond dat de gemeente G. op de hoogte was van het pensioen van appellant slaagt niet. *In casu* kan volgens de Centrale Raad van Beroep niet geconcludeerd worden dat appellant de gemeente of de SvB inlichtte over zijn aanvullend pensioen. Bijgevolg werd in eerste aanleg terecht geoordeeld dat appellant zijn wettelijke inlichtingenverplichting heeft geschonden.

Het tweede argument dat de SvB door langdurig stilzetten zijn recht op intrekking en terugvordering heeft verspeeld, wordt eveneens verworpen. Het enkele tijdsverloop tussen 25 april 2002 en het besluit van 12 juli 2011 is volgens de Centrale Raad van Beroep onvoldoende om te besluiten tot rechtsverwerking. Als derde beroepsgrond stelt appellant dat de SvB is tekortgeschoten in haar verplichtingen om periodiek bij pensioenfondsen inlichtingen te vragen over personen die bijstand ontvangen (krachtens art. 64 WWB). Artikel 64 WWB bepaalt welke instanties verplicht zijn desgevraagd aan de SvB kosteloos opgaven en inlichtingen te verstrekken die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de WWB. Volgens de Centrale Raad kan hieruit echter geen algemene inlichtingenverplichting voor de SvB worden afgeleid.

Aldus besluit de Centrale Raad van Beroep dat de SvB *in casu* bevoegd was om de aanvullende bijstand met ingang van 25 april 2002 in te trekken en de ten onrechte genoten bijstand terug te vorderen. Het hoger beroep wordt ongegrond verklaard.

Centrale Raad van Beroep 10 december 2013, nr. 12-4974 WWB.

Zie: Wet 9 oktober 2003 houdende vaststelling van een wet inzake ondersteuning bij arbeidsinschakeling en verlening van bijstand door gemeenten (Wet werk en bijstand of WWB).

6.3. Verevening levensverzekering bij ontbinding geregistreerd partnerschap

Mevrouw X. en mijnheer Y., beiden van Nederlandse nationaliteit, gingen op 5 januari 2000 met elkaar

een geregistreerd partnerschap aan. Bij beschikking van 3 augustus 2011 heeft de rechtbank Dordrecht het geregistreerd partnerschap ontbonden. Mijnheer Y. sloot op zijn naam een levensverzekering af bij Nederlandse verzekeraar A.

Volgens mevrouw X. (eiseres) heeft deze levensverzekering de strekking van een pensioenvoorziening waarover krachtens de partnerschapsvoorwaarden onderling een redelijke en billijke regeling of afrekening moet worden getroffen. Eiseres beroept zich onder meer op brief met bijlage die verzekeraar A. in februari 2010 aan mijnheer Y. zond. Deze brief geeft een overzicht van de waardeontwikkeling van de afgesloten beleggingsverzekering. In de bijgevoegde beleggingsinformatie wordt gesproken van 'FundPensioen'. Mijnheer Y. meent daarentegen dat de levensverzekering krachtens de partnerschapsvoorwaarden niet in de gemeenschap valt en derhalve ook niet verdeeld hoeft te worden.

Zowel de Dordrechtse rechtbank als het hof 's-Gravenhage oordeelden dat de levensverzekering een kapitaalverzekering betreft die niet de strekking heeft van een pensioenregeling zoals bedoeld in de partnerschapsvoorwaarden, zodat mevrouw X. geen aanspraak kan maken op afrekening van het saldo van deze verzekering. Hierop tekende mevrouw X. cassatieberoep aan, stellende dat de bestreden beschikking van het gerechtshof 's Gravenhage rechtens onjuist is en/of onvoldoende (begrijpelijk) gemotiveerd.

Voor de Hoge Raad staat aldus de uitlegging van de partnerschapsvoorwaarden bij afrekening na ontbinding van het geregistreerd partnerschap ter discussie. Meer bepaald rijst de vraag of een levensverzekering kan worden gekwalificeerd als een pensioenregeling zodat ingevolge de partnerschapsvoorwaarden verevening daarvan dient plaats te vinden. De Hoge Raad stelt vooreerst dat de levensverzekering *in casu* een beleggingsverzekering is, meer bepaald een kapitaalverzekering in de vorm van een op 1 september 2028 bij leven van mijnheer Y. ineens uit te keren bedrag, waarover de begunstigde vrij kan beschikken. In dit verband is de vermelding van 'FundPensioen' in een bijlage volgens de Hoge Raad

geen of een onvoldoende reden om de kapitaalverzekering als pensioenregeling in de zin van partnerschapsvoorwaarden aan te merken. Deze partnerschapsvoorwaarden strekken er volgens de Hoge Raad bovendien overduidelijk toe de pensioenaanspraken te verevenen, hetzij conform de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding, hetzij conform een onderling te treffen redelijke en billijke regeling of afrekening voor pensioenregelingen waarop de genoemde wet niet van toepassing is. Bijgevolg besluit de Hoge Raad dat het oordeel van het gerechtshof 's Gravenhage niet onjuist of onbegrijpelijk voorkomt. Het cassatieberoep wordt verworpen.

Hoge Raad 20 december 2013, nr. 13/00447.

6.4. Omzetting Nederlands nabestaandenpensioen in ouderdomspensioen

Mevrouw K. (eiseres) is weduwe van wijlen mijnheer L. (hierna: overledene) die deelnemer was bij het Nederlandse pensioenfonds A. (verweerder). Kort voor zijn pensionering op 1 maart 2009 stuurde wijlen heer L. een op 23 januari 2009 gedateerde fax met de mededeling dat hij het nabestaandenpensioen wenste om te zetten in of te ruilen voor een hoger ouderdomspensioen. Diezelfde dag faxte mevrouw K. haar akkoord voor de omzetting naar pensioenfonds A. Op 28 mei 2010 overleed wijlen mijnheer B.

Mevrouw K. voert aan dat zij nooit afstand deed van haar recht op het oorspronkelijk te ontvangen bedrag aan nabestaandenpensioen omdat zij heeft gedwaald toen zij toestemming gaf voor de omzetting. Verder meent eiseres dat pensioenfonds A. tekort is geschoten in haar informatie- en zorgplicht. Mevrouw K. vordert een verklaring voor recht dat haar verklaring tot omzetting nietig is op grond van dwaling. Tevens wordt een veroordeling gevorderd van pensioenfonds A. tot periodieke uitkering van het nabestaandenpensioen met terugwerkende kracht tot het overlijden van wijlen mijnheer B.

De Nederlandse rechtbank te Limburg stelt dat de toestemming van eiseres een eenzijdige

rechtshandeling betreft. Uit het *in casu* toepasselijke pensioenreglement volgt dat deze toestemming bestemd was voor de overledene, niet voor verweerder. Voor zover er al sprake zou zijn van dwaling (art. 6:228 BW juncto 3:56 BW), kan deze dwaling slechts ontstaan zijn door toedoen van overledene en niet door toedoen van verweerder. Bijgevolg verwerpt de Limburgse rechtbank het argument van nietigheid wegens dwaling.

Omtrent de schending van de informatie- en zorgplicht oordeelt de rechtbank dat pensioenfonds A. slechts gehouden is om de deelnemer - *in casu* wijlen mijnheer L. - te informeren. Mevrouw K. wordt als partner van de deelnemer geacht op de hoogte zijn van de informatie over (de financiële gevolgen van) de omzetting die aan de deelnemer werd verstrekt. Gezien er evenmin sprake is van een schending van de informatie- en zorgplicht, wordt het beroep verworpen.

Rechtbank Limburg 20 december 2013, nr. 181341.

6.5. Belastingheffing bij overdracht bedrijfspensioen tussen gehuwden

Mijnheer X. werkte in dienstverband bij bedrijf A., uit hoofde waarvan hij een ouderdomspensioen opbouwde dat werd ondergebracht bij Stichting B. In 1988 tekenen X. en zijn echtgenote Y een akte van cessie waarbij X. de helft van zijn pensioen overdraagt aan Y. Vanaf 2002 geeft mijnheer X. slechts de helft van zijn pensioen aan in de Nederlandse inkomstenbelasting. Mijnheer X. en mevrouw Y. hebben voor de jaren 2005 en 2006 ieder de helft van het uitbetaalde pensioen aangegeven voor de inkomstenbelasting. De Nederlandse belastinginspectie gaat hiermee niet akkoord en neemt voor die jaren ook het gedeelte van de pensioenkeringen dat was aangegeven door mevrouw Y. in aanmerking als belastbaar inkomen bij mijnheer X.

Het Amsterdamse gerechtshof oordeelde dat de pensioenuitkeringen kwalificeren als loon uit de dienstbetrekking van mijnheer X. en niet van zijn echtgenote. Bijgevolg moet dit loon worden beschouwd als genoten door eiser, ook al is het recht op het pensioen (of het bestuur daarover)

gedeeltelijk overgedragen aan diens echtgenote. Aldus is er geen sprake van een gezamenlijk inkomstenbestanddeel (art. 2.17 Wet Inkomstenbelasting 2001). Dat het loon op een gemeenschappelijke rekening van eiser en zijn echtgenote werd uitbetaald, achtte het gerechtshof hiertoe niet relevant. In ondergeschikte orde voerde mijnheer X. aan dat de onmogelijkheid om fiscaal binnen het huwelijk pensioenrechten over te dragen, terwijl gescheiden personen deze mogelijkheid wel hebben, een ongerechtvaardigde discriminatie uitmaakt in strijd met het VWEU en EVRM. Het gerechtshof verwierp dit argument omdat dat gescheiden personen en gehuwden ter dezen niet als gelijke gevallen worden aangemerkt.

Voor de Hoge Raad rijst de vraag of de pensioenuitkeringen volledig bij eiser, dan wel bij eiser en zijn echtgenote ieder voor de helft in de heffing moeten worden betrokken. De Hoge Raad oordeelt dat er in de loop der jaren geen wijziging is gekomen in de gevolgen die voor de belastingheffing moeten worden verbonden aan de verknochtheid die bestaat tussen enerzijds het inkomen uit arbeid en anderzijds de persoon die die arbeid heeft verricht. Volgens de Hoge Raad hebben noch de invoering van de Wet Inkomstenbelasting 2001, noch ontwikkelingen met betrekking tot de positie van gehuwden en gescheiden echtgenoten geleid tot een dergelijke wijziging. Bijgevolg bevestigt de Hoge Raad de uitspraak van het Amsterdamse gerechtshof.

Hoge Raad 21 maart 2013, nr. 12/05924.

6.6. Aanvullend nabestaandenpensioen jegens voormalige werknemer onder oude Pensioenwet

Voorliggende zaak betreft een geschil tussen een weduwe en twee vennootschappen over de mate waarin de weduwe aanspraak kan maken op pensioen dat door haar toenmalige echtgenoot in één van die vennootschappen is opgebouwd. Ten tijde van één van de gedane toezeggingen op nabestaandenpensioen was de echtgenoot niet langer in dienst bij betreffende vennootschap.

In casu rijst de rechtsvraag of een werkgever onder de Nederlandse Pensioen- en Spaarfondsenwet die tot 1 januari 2007 van kracht was (hierna verkort: oude PSW), rechtsgeldig een (aanvullende) pensioentoezegging inzake nabestaandenpensioen kon doen aan iemand die op het moment van de toezegging niet (langer) bij hem in dienst was. Het gerechtshof te Amsterdam beschouwde deze laatste omstandigheid als een beletsel voor een rechtsgeldige toezegging en heeft deze vraag aldus ontkennend beantwoord.

Om de rechtsgeldigheid van deze pensioentoezegging na te gaan, analyseert de Hoge Raad de draagwijdte en doelstellingen van de oude PSW. De oude PSW regelde de wijze waarop een werkgever uitvoering diende te geven aan pensioentoezeggingen – inbegrepen toezeggingen inzake nabestaandenpensioen – jegens personen verbonden aan zijn onderneming. Volgens de Hoge Raad beoogde deze regeling zoveel mogelijk zekerheid te scheppen dat de gedane toezeggingen daadwerkelijk kunnen worden verwezenlijkt.

Noch uit de bepalingen, noch uit het doel en de strekking van de oude PSW volgt echter dat een (aanvullende) pensioentoezegging aan iemand die niet (langer) werknemer is, in strijd is met deze wet. Dat de belastingdienst de omvangrijke dotaties achteraf niet zou hebben aanvaard, doet hieraan volgens de Hoge Raad geen afbreuk. De wijze waarop de dotaties fiscaalrechtelijk worden gewaardeerd is immers een kwestie die geheel los staat van de rechtsgeldigheid van de toezegging.

Hoge Raad 14 maart 2014, nr. 00920.

7. BUITENLANDSE RECHTSLEER

7.1. Pensioen en de belangrijkste toekomstvoorzieningen (NL)

De auteurs bespreken de drie pijlers van de Nederlandse toekomstvoorzieningen. Gelet op de diversiteit van de regelgeving in dit brede domein, werd geopteerd voor een thematische aanpak. De auteurs behandelen volgende kernthema's: pensioenbegrip, AOW en Anw, driehoeksverhouding

in de Pensioenwet, bestuursmodellen en evenwichtigheid, werknemerspensioen in de loonsfeer en beroepspensioen, fiscale aspecten rondom vervroegde uittreding en langer doorwerken, civiele en fiscale aspecten van dga-pensioen, civiele en fiscale aspecten van pensioendeling bij echtscheiding, belastingen en pensioenen in EU-context, particulier en overheidspensioen in het OESO-modelverdrag, civiele en fiscale aspecten van (internationale) waardeoverdracht, lijfrenten, banksparen en nabestaandenvoorzieningen.

A. BOLLEN-VANDENBOORN, B. DIELEMAN, M. WEEREPAS, B. STARINK, B. BROERS, P. SCHONEWILLE, H. VAN BIJNEN, N. HANSEN, G. DIETVORST en R. POST, *Pensioen en de belangrijkste toekomstvoorzieningen*, Den Haag, Sdu, 2014, 524 p.

7.2. DNB doet gewogen stemverhoudingen binnen het pensioenfonds in de ban (NL)

De Nederlandse toezichthouder DNB (De Nederlandsche Bank) maakte recent via een 'Q&A' op haar website bekend dat een pensioenfonds in beginsel geen gewogen stemverhoudingen mag hanteren in het bestuur. DNB acht dit in strijd met de Wet versterking bestuur pensioenfonds. De auteur plaatst kritische kanttekeningen bij dit standpunt van DNB. De auteur betoogt dat een goede governance juist gebaat kan zijn met een gewogen stemverhouding.

A. F. VERDAM, "DNB doet gewogen stemverhoudingen binnen het pensioenfonds in de ban", *WPNR* 2014, 213-215.

7.3. Ondernemingsraad en pensioen (NL)

Ondernemingsraden hebben zeggenschap over het pensioen als arbeidsvoorwaarde op grond van de Nederlandse Pensioenwet en de Wet op de Ondernemingsraden (WOR). De auteurs kaarten een aantal juridische knelpunten aan omtrent de advies- en instemmingsrechten van de ondernemingsraad inzake pensioenen. Zo hanteert de WOR volgens de auteurs onduidelijke termen en een inconsistent onderscheid tussen pensioenuitvoerders. Verder wordt betoogd dat de regeling in de Pensioenwet op een aantal punten niet afdwingbaar is door ondernemingsraden. Na

een kritische bespreking van het geldende recht, schetsen de auteurs een alternatief voor bepaalde tekortkomingen.

S. H. KUIPER en R.H. VAN HET KAAR, "Ondernemingsraad en pensioen", *TRA* 2014, afl. 42.

7.4. Bewegung im Recht der Lebensversicherung (D)

Die jüngere Rechtsprechung und Gesetzgebung haben eine Reihe von Änderungen für das Recht der Lebensversicherung mit sich gebracht. Der Autor bietet einen Überblick über die wichtigsten Entwicklungen. Schwerpunkte liegen auf den Urteilen des EuGH zum so genannten Policenmodell sowie des BGH zur Unwirksamkeit von Allgemeinen Versicherungsbedingungen (AVB). In der Gesetzgebung sind erfolgte und geplante Änderungen der Regelungen zur Überschussbeteiligung hervorzuheben. Der Autor schließt mit einem Ausblick auf die künftig relevanten Problemfelder in der Lebensversicherung.

C. ARMBRÜSTER, "Bewegung im Recht der Lebensversicherung", *Neue Juristische Wochenschrift* 2014, afl. 8, 497-503.

7.5. Neuregelung des Pensionsfonds (D)

Der Pensionsfonds darf nun aufgrund einer Neuregelung im Versicherungsaufsichtsgesetz Altersleistungen in der Form von Einmalkapitalzahlungen erbringen und lebenslange Rentenzahlungen mit einem Kapitalwahlrecht verbinden. Die Autoren stellen dar, dass dies das Leistungsspektrum des Pensionsfonds erheblich erweitert und deshalb grundsätzlich zu begrüßen ist. Auch rein beitragsorientierte Gestaltungen erscheinen nach der Neuregelung möglich. Eine Anpassung bestehender Pensionsfondszusagen bedarf allerdings auch (einverständlicher) Neuregelungen mit den Begünstigten, wobei nicht nur erworbene Rechte hinreichend beachtet werden müssen, sondern auch steuer- und abgabenrechtliche Belange zu berücksichtigen sind.

H. REINHOLD HÖFER en S. GROOT, "Neuregelung des Pensionsfonds aus aufsichts-, arbeits- und steuerrechtlicher Sicht", *der Betrieb* 2014, afl. 10, 540-544.

8. NIEUWE LIFE AND BENEFITS

In Life&Benefits nr. 2014/3 lezen we:

- Hospitalisatieverzekering – Hospitalisatiedekking kan ook zonder verzekering (door P. VAN EESBEECK)
- Administratieve procedures – Levensverzekeraar kan premiebetaling niet verplichten (door L. VEREYCKEN)
- Parafiscaliteit van pensioenen – Een KB regelt de ZIV-bijdrage op wettelijk en aanvullend pensioen (door P. ROELS en P. GILLEMONT)

9. RVP-DIENSTNOTA'S

De RVP vaardigde volgende dienstnota's uit:

- Dienstnota 2014/5: de inkomensgarantie voor ouderen
- Dienstnota 2014/6: Vakantiegeld 2014 en berekening van de bedrijfsvoorheffing

10. INTERNATIONAL UPDATE

10.1. Chile

On January 27, the superintendent of pensions announced the selection of Planvital as the pension fund management company (AFP) to cover all new entrants to the labor force beginning in August. The 2008 pension reform introduced a bidding process to improve competition among the AFPs and lower costs for account holders, is held every 24 months.

New workers must remain with the winning AFP for 2 years unless (1) another AFP offers a lower fee for at least 2 consecutive months; (2) another AFP provides a higher rate of return sufficient to make up for a higher administrative fee; or (3) the winning AFP does not maintain the required minimum rate of return, is declared insolvent, or must liquidate its assets. After 2 years, those workers may switch to any AFP without restriction. Workers already in the system may switch to the winning AFP (or another AFP) at any time.

Bron: SSA, International Update Chile, February 2014, te consulteren via:
http://ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2014-02/index.html#chile.

10.2. Costa Rica

In Costa Rica, an individual account is mandatory for new entrants to the labor force after 2005. Employees contribute 1 percent of salary and employers contribute 3.25 percent of payroll to the individual account. Employees may choose an OPC and transfer from one OPC to another at any time. The individual accounts supplement the first pillar pay-as-you-go public pension program. A full retirement benefit from either program is paid at age 65 with 25 years of contributions.

Effective January 1, 2014, the ceiling on administrative fees that pension fund management companies (OPCs) may charge accountholders was lowered to 0.70 percent of the account balance. This measure is part of a 2010 ruling by the National Council for the Supervision of the Financial System which adjusted the method of calculating the administrative fees, beginning in January 1, 2011. The calculation method was changed from a mixed percentage of the accountholder's salary plus the fund's performance to a percentage of the account balance. The ceiling was set at 1.10 percent of the account balance for the 2011–2013 period, with a gradual decrease in the ceiling on fees every 3 years until reaching 0.35 percent in January 2020.

Bron: SSA, International Update Costa Rica, March 2014, te consulteren via:
http://ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2014-03/index.html#costarica.

10.3. Ireland

Ireland recently implemented several measures that eliminated early retirement under the public pay-as-you-go pension system, modified the rules regarding the distribution of occupational pension fund assets, and introduced a new temporary levy on pension assets.

Effective January 1, 2014, the country abolished the transitional State pension for workers born after 1947. Previously, workers could retire at age 65 provided they met all eligibility requirements, including retirement from employment. This measure was part of a 2011 law, which also

gradually raised the State pension (contributory) age from 66 to 67 by 2021 and from age 67 to 68 by 2028.

In addition, a second measure came into force on December 25, 2013, which established a new benefit priority order for underfunded defined benefit (DB) plans to ensure a fairer distribution of plan assets. The measure addresses the private pension system's lack of safeguards to protect the pension entitlements of workers in the event of company bankruptcy. Previously, when plans were wound up because of insolvency and funds were insufficient to meet pension obligations, funding retiree benefits was the priority. As a result, any shortfall meant that persons still working and deferred plan members who had left the plan but had not yet retired could lose some or all of their accrued retirement benefits.

Finally, Ireland implemented a temporary levy of 0.15 percent of occupational pension assets on January 1, as part of the 2014 budget, which will run for 2 years. The new levy supplements an existing 0.6 percent levy, introduced in 2011 and scheduled to run for 4 years, to finance a jobs initiative targeting the unemployed.

Bron: SSA, International Update Ireland, February 2014, te consulteren via:
http://ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2014-02/index.html#ireland.

10.4. New Zealand

The Commission for Financial Literacy and Retirement Income recently released 2013 Review of Retirement Income Policies, its third 3-year evaluation of New Zealand's retirement income system and other related topics (such as savings, financial literacy, and taxation). The report examines the retirement income system's two main components: (1) Superannuation (NZS): a the flat-rate, universal public pension funded by general revenues and (2) KiwiSaver: voluntary, government-subsidized retirement savings plans (introduced in 2007) that supplement NZS.

In addition, the report suggests possible areas of reform to ensure the long-term sustainability of the

system in the face of a rapidly aging population. To keep the system fair and affordable for all generations of NZS pensioners, the report suggests possible areas of reform, including increases in the NZS retirement age (from the current age 65) based on gains in life expectancy and Possible changes to the indexation method for NZS benefits.

The report also highlights concerns about KiwiSaver, particularly the lack of a requirement to use account balances for retirement. To address those concerns, the Commission suggests amongst others that the age of access to KiwiSaver balances is kept at age 65. According to the report, this would help soften the effects of an increase in the NZS retirement age, by allowing members to draw on their KiwiSaver balances should they retire prior to becoming eligible for an NZS benefit.

Bron: SSA, International Update New Zealand, February 2014, te consulteren via:
http://ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2014-02/index.html#newzealand.

10.5. Nicaragua

Effective January 1, 2014, new rules for the public pension system gradually increased contribution rates for employers, raised the ceiling on contributions, and modified the benefit formula for higher earners. According to the government, these measures will help keep the system on a more sustainable path for the next 20 years.

A recent International Monetary Fund report found that with no changes, the pension system would be in deficit by 2015 and its trust funds would be exhausted by 2021. The report indicates that the factors that contribute to this financial situation include the following: (1) low rates of coverage, (2) relatively generous benefits, (3) a rapid decline in the ratio of workers to retirees, (4) a young retirement age (60) compared with increasing life expectancy at retirement.

Bron: SSA, International Update Nicaragua, February 2014, te consulteren via:
http://ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2014-02/index.html#nicaragua.

10.6. Norway

Tax-favored occupational pensions, introduced in 2001, have been mandatory since 2006, with employers deciding the type of pension plan for their employees. Effective January 1, new rules for occupational pension plans allow employers greater flexibility in designing and funding pension plans. Those rules include an option for new tax-favored hybrid plans that combine features of defined benefit (DB) and defined contribution (DC) plan designs as well as higher maximum contribution limits for tax-favored DC plans. Other new requirements for occupational pension plans include establishing a flexible retirement age, from age 62 to 75, and providing a partial retirement pension, ranging from 20 to 80 percent of the full retirement benefit.

Bron: SSA, International Update Norway, March 2014, te consulteren via:
http://ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2014-03/index.html#norway.

10.7. Poland

On February 1, a new pension reform law took effect that makes second-pillar individual accounts voluntary for all new entrants to the workforce. Furthermore, it allows current participants to opt out of the second pillar and transfer their account balances to the public first-pillar notional defined contribution (NDC) program. The new law also transfers all government bond investments held by the second-pillar open pension funds (OFEs) to the first pillar, which is managed by Poland's social insurance institution (ZUS). The law is currently under review by the Constitutional Tribunal.

Bron: SSA, International Update Poland, March 2014, te consulteren via:
http://ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2014-03/index.html#poland.

10.8. Portugal

A new law that was implemented on January 1 raises the full retirement age for a public pension, increases the special contributions levy on higher

pensions and abolishes the sustainability factor. The new measures—which replace a series of measures passed in the 2014 budget that were declared unconstitutional by the constitutional court—aim at reducing Portugal's 2014 fiscal deficit target to under 4 percent of gross domestic product.

Changes under the new law include firstly, raising the retirement age from 65 to 66 as of January 2014. Workers may retire at age 65 with a full pension if they are 'legally prevented' from working beyond that age. Secondly, the new law increases the special contribution levy for persons with high pension income. Thirdly, it abolishes the sustainability factor which was introduced in 2008 and links initial benefits to average life expectancy at retirement, beginning in 2015. Transitionally, the sustainability factor still applies in 2014.

Bron: SSA, International Update Portugal, March 2014, te consulteren via:
http://ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2014-03/index.html#portugal.

10.9. United Kingdom

The retirement income system in the United Kingdom consists of the basic state pension (a near-universal, flat-rate benefit) and the earnings-related state second pension. Supplementary programs include voluntary employer-sponsored (DB and DC) pensions and personal pensions, in addition to a low-cost, DC personal account program with an auto-enrollment feature and an opt-out provision. Means-tested benefits complement the basic state pension.

New interim rules introduced in Budget 2014, that allow individuals more choice in accessing pension savings from occupational and personal defined contribution (DC) pension accounts, were implemented on March 27. Under the new rules, each individual may withdraw the account balance as a lump sum from up to three small pension accounts at one time (previously two), up to an overall maximum withdrawal amount of £30,000.

Another more extensive set of rules (proposed in Budget 2014) - that is under consultation and

expected to be finalized by April 2015 - would eliminate all withdrawal restrictions and allow retirees to access their total pension savings, subject to their marginal rate of income tax. Neither set of rule changes affects defined benefit (DB) plans.

Bron: SSA, International Update United Kingdom, April 2014, te consulteren via:
http://ssa.gov/policy/docs/progdesc/intl_update/2014-04/index.html#unitedkingdom.

11. GELEZEN IN HET STAATSBLED

11.1. MiFID-gedragsregels niveau 1 voor verzekeringsondernemingen

Overeenkomstig de MiFID-gedragsregels moeten verzekeringsondernemingen zich op loyale, billijke en professionele wijze inzetten voor de belangen van hun cliënteel. Zo moet de informatie die ze verstrekken correct, duidelijk en niet misleidend zijn. Voor hun transacties op het Belgisch grondgebied zijn verzekeringsondernemingen onderworpen aan de gedragsregels bepaald door en krachtens de artikelen 27, 28 en 28bis van de wet van 2 augustus 2002.

De Koning kreeg de bevoegdheid om de gedragsregels geheel of gedeeltelijk buiten toepassing te verklaren voor de verzekeringsondernemingen en te voorzien in een aangepaste versie hiervan (art. 26, derde en vierde lid wet van 2 augustus 2002). Bij KB van 21 februari 2014 wordt deze machtiging uitgevoerd. Dit uitvoeringsbesluit omvat gedragsregels van niveau 1 die algemene principes vastleggen. Het KB verduidelijkt het toepassingsgebied en de draagwijdte van de MiFID-gedragsregels voor verzekeringsondernemingen en -tussenpersonen.

De nieuwe gedragsregels gelden ook voor verzekeringstussenpersonen in zoverre die de gedragsregels (krachtens art. 12sexies, § 1 van de wet van 27 maart 1995) moeten naleven die gelden voor de verzekeringsondernemingen. Het KB van 21 februari 2014 treedt in werking op 30 april 2014 en is toepassing op de verrichtingen die vanaf 30 april

2014 worden uitgevoerd of plaatsvinden op het Belgisch grondgebied.

KB 21 februari 2014 over de regels voor de toepassing van de artikelen 27 tot 28bis van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten op de verzekeringssector, *BS* 7 maart 2014.

Zie: Wet 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, *BS* 4 september 2002.

11.2. MiFID-gedragsregels niveau 2 voor verzekeringsondernemingen en tussenpersonen

Bij KB van 21 februari 2014 wordt het toepassingsgebied van de gedragsregels van niveau 2 uit KB 3 juli 2007 verduidelijkt. Financiële regelgeving van niveau 2 betreft de meer concrete implementatie van de algemene principes van niveau 1. Zo moeten dienstverleners bijvoorbeeld aan (potentiële) cliënten zowel algemene inlichtingen als specifieke informatie over de kosten en bijhorende lasten verstrekken en een effectief beleid inzake belangenconflicten voeren.

Het KB van 21 februari 2014 bepaalt welke gedragsregels gelden voor alle verzekeringsondernemingen en dewelke enkel van toepassing zijn op de spaar- en beleggingsverzekeringen. Voormeld KB is van toepassing op elke 'verzekeringsonderneming *sensu lato*' en op elke andere verzekeringstussenpersoon dan een verbonden verzekeringsagent bij het verrichten van verzekeringsbemiddelingsdiensten voor cliënten. Dit uitvoeringsbesluit treedt in werking op 30 april 2014 en is van toepassing op de verrichtingen die vanaf 30 april 2014 worden uitgevoerd of plaatsvinden op het Belgisch grondgebied.

KB 21 februari 2014 inzake de krachtens de wet vastgestelde gedragsregels en regels over het beheer van belangenconflicten, wat de verzekeringssector betreft, *BS* 7 maart 2014.

Zie ook: KB 3 juni 2007 tot bepaling van nadere regels tot omzetting van de richtlijn betreffende markten voor financiële instrumenten, *BS* 18 juni 2007.

11.3. Weerlegbaar vermoeden voor inbreuken op MiFID-gedragsregels

Twee wetten van 30 juli 2013 zorgden voor een betere bescherming van afnemers van financiële producten en diensten. Hiertoe werden onder andere de bevoegdheden van de FSMA versterkt en werden burgerlijke sancties ingevoerd.

Bovendien geldt een weerlegbaar vermoeden voor inbreuken op de gedragsregels, waardoor de belegger het oorzakelijk verband tussen de fout en beleggingsverrichting niet meer moet bewijzen (art. 30ter, wet 2 augustus 2002). Daarbij gaat men ervan uit dat de belegger de beleggingsbeslissing niet zou genomen hebben, als de aanbieder die fout niet had gemaakt. Zo kan de belegger gemakkelijker de nietigverklaring of schadeloosstelling verkrijgen.

Een KB van 20 februari 2014 geeft de bepalingen van het KB van 3 juni 2007 aan, waarvan de overtreding leidt tot toepassing van voormeld weerlegbaar vermoeden. Dit uitvoeringsbesluit treedt in werking op 10 maart 2014.

KB 20 februari 2014 tot uitvoering van artikel 30ter van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, *BS* 28 februari 2014.

Zie ook: Wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, *BS* 4 september 2002.

Zie ook: KB 3 juni 2007 tot bepaling van nadere regels tot omzetting van de richtlijn betreffende markten voor financiële instrumenten, *BS* 18 juni 2007, *BS* 18 juni 2007.

11.4. Controle loopbaanvoorwaarden minimumpensioen werknemers bijgestuurd

Werknemers die niet voldoen aan de vereiste loopbaanvoorwaarde (2/3 van een volledige loopbaan) kunnen dankzij een KB van 28 september 2006 toch aanspraak maken op een proportioneel minimumpensioen. Op dit moment worden de loopbaanvoorwaarden pas nagegaan ná toepassing van de beperking tot de eenheid van loopbaan, maar daar zal dus verandering in komen.

De vaststelling van het aantal kalenderjaren dat nodig is voor het bereiken van 2/3 van een volledige loopbaan zal voortaan gebeuren vóór de toepassing van de beperking tot de eenheid van loopbaan. Dit geldt voor het rustpensioen in het werknemersstelsel en bij een gemengde loopbaan. Ook het aantal kalenderjaren dat elk minimum 208 voltijdse dagequivalenten (het zogenaamd 'streng criterium') omvat voor de 2/3-vereiste, zal worden vastgesteld vóór de toepassing van de eenheid van loopbaan.

Deze aanpassingen treden in werking op 1 januari 2015. Ze zijn van toepassing op de pensioenen die voor de eerste maal ten vroegste ingaan op 1 januari 2015.

KB 18 maart 2014 tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 september 2006 tot uitvoering van de artikelen 33, 33bis, 34 en 34bis van de herstellwet van 10 februari 1981 inzake pensioenen van de sociale sector, *BS* 28 maart 2014.

Zie ook: KB 28 september 2006 tot uitvoering van de artikelen 33, 33bis, 34 en 34bis van de herstellwet van 10 februari 1981 inzake pensioenen van de sociale sector, *BS* 6 oktober 2006.

11.5. Jaarbedragen invaliditeitspensioen werknemers

De basisbedragen van het invaliditeitspensioen voor werknemers werden verhoogd bij KB van 29 januari 2014. De jaarbedragen werden met ingang van 1 september 2013 opgetrokken door toepassing van de herwaarderingscoëfficiënt. De bijhorende reële bedragen verschenen op 24 maart in het Belgisch Staatsblad.

Aanpassing buiten index op 1 september 2013 van het bedrag van sommige sociale uitkeringen, *BS* 24 maart 2014.

Zie: KB 29 januari 2014 tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 november 1970 betreffende het invaliditeitspensioenstelsel voor de mijnwerkers, *BS* 10 februari 2014.

11.6. Inkomensgrenzen cumul werknemerspensioen en beroepsactiviteit

Wie een beroepsloopbaan van 42 jaar bewijst, kan vanaf zijn 65ste onbeperkt bijverdienen met behoud

van pensioen. Zijn de voorwaarden daartoe niet voldaan, dan gelden er wel nog inkomensgrenzen, die sinds 2014 jaarlijks worden geïndexeerd. Voor de overheidssector werden de geïndexeerde inkomensgrenzen al eerder bekendgemaakt. Het Ministerieel Besluit van 6 maart doet nu hetzelfde voor het pensioenstelsel voor werknemers. Dit MB treedt retroactief in werking op 1 januari 2014.

MB 6 maart 2014 tot aanpassing van de jaarbedragen bedoeld in artikel 64, §§ 2 en 3 van het koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, *BS* 27 maart 2014.

Zie ook: Art. 64, § 2 en § 3 KB 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, *BS* 16 januari 1968.

Inzake pensioenen van de overheidssector, zie: bericht betreffende de indexering van de jaarbedragen bedoeld in de artikelen 78, 80, 82, 85 en 86 van de programmawet van 28 juni 2013, *BS* 7 februari 2014.

11.7. Cumul arbeidsongevallenrente en pensioen

Een KB van 19 maart 2014 lost een interpretatieprobleem op bij de berekening van de cumulatie van een arbeidsongevallenrente met een pensioen. Door de betaling aan de slachtoffers te scheiden van de ontvangsten van het Fonds voor arbeidsongevallen, komt er namelijk meer duidelijkheid rond de impact van de berekening van het deel van de rente dat in kapitaal wordt uitgekeerd.

Bij de bepaling van de bedragen die men aan het Fonds voor arbeidsongevallen stort, wordt de berekeningsmethode van de verzekeringsondernemingen behouden. Daarbij houdt men rekening met de hypothetische indexering van het deel van de rente dat wordt uitgekeerd in kapitaal.

De rente die cumuleerbaar is met een pensioen en die nog verschuldigd is aan het slachtoffer of de rechthebbende blijft ongewijzigd. Men hanteert de berekeningsmethode van het Fonds voor arbeidsongevallen. Daarbij houdt men rekening met

het niet-geïndexeerde deel van de rente dat in kapitaal wordt uitgekeerd. Het KB van 19 maart 2014 treedt in werking op 1 juli 2014.

KB 19 maart 2014 tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 december 2006 tot uitvoering van artikel 42bis van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, *BS* 17 april 2014.

11.8. Vervroegd rustpensioen van ambtenaren in disponibiliteit

De wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen voorziet onder andere in een progressieve verhoging van de vereiste minimumleeftijd voor een vervroegd rustpensioen van de overheidssector. Niettemin voorzien artikel 88, derde en vierde lid van voormelde wet in de nodige maatregelen voor ambtenaren in 'verlof voorafgaand aan het pensioen' of 'disponibiliteit'.

Zo kunnen de personen die zich op eigen aanvraag op 1 januari 2012 in een voltijdse of deeltijdse disponibiliteit (of in een vergelijkbare situatie) bevinden, op pensioen gesteld worden op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van de termijn van die disponibiliteit of van de ermee gelijkgestelde situatie. Deze datum kan evenwel niet gelegen zijn vóór de eerste dag van de maand die volgt op de 60ste verjaardag.

Hetzelfde geldt voor de personen die vóór 1 januari 2012 en ten vroegste één jaar voorafgaand aan de begindatum van die situatie, bij hun werkgever een aanvraag tot disponibiliteit hebben ingediend. Bovendien geldt deze overgangsmaatregel eveneens voor wie vanaf 1 januari 2012 zo'n aanvraag heeft ingediend op voorwaarde dat deze aanvraag door de werkgever werd ingewilligd vóór 5 maart 2012.

Het KB van 20 september 2012 maart 2014 omvat een lijst met toepassingsgevallen voor deze maatregelen bij disponibiliteit. Om te bepalen of een disponibiliteit (of een vergelijkbare situatie) kan worden opgenomen in dit koninklijk besluit, worden drie cumulatieve criteria toegepast. Volgens het eerste criterium moet het verlof de opruststelling onmiddellijk voorafgaan. Er mag derhalve geen onderbreking zijn tussen het einde van het verlof en de opruststelling. Het tweede criterium betreft de

onomkeerbaarheid van de vermindering of de stopzetting van de activiteiten. Het derde criterium bestaat erin dat aan de betrokkene, door de werkgever, een bezoldiging of een wachtgeld moet worden betaald tijdens de periode van disponibiliteit of de vergelijkbare situatie.

Het Koninklijk Besluit van 19 maart 2014 beoogt deze lijst met toepassingsgevallen aan te vullen op basis van nieuwe gegevens die door werkgevers werden meegedeeld. Dit KB treedt in werking met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2013, datum waarop tevens artikel 88 wet van 28 december 2011 en het KB van 20 september 2012 in werking zijn getreden.

KB 19 maart 2014 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 september 2012 tot uitvoering van artikel 88, vijfde lid, van de wet van 28 december 2011 houdende diverse bepalingen, *BS* 15 april 2014.

11.9. Disponibiliteit bepaalde ambtenaren Civiele Veiligheid

Bij KB van 18 maart 2014 wordt de regeling inzake 'disponibiliteit' voor welbepaalde ambtenaren van de Civiele Veiligheid in overeenstemming gebracht met veranderde wetgeving zowel inzake de cumulatie van overheidspensioen met een beroeps- of vervangingsinkomen als inzake vervroegd overheidspensioen. Dit uitvoeringsbesluit voorziet ook in de nodige overgangsmaatregelen. Ambtenaren in disponibiliteit op 1 januari 2012 blijven onderworpen aan de regeling inzake verlof voorafgaand aan het pensioen zoals deze van toepassing was op 31 december 2012. Hetzelfde geldt voor ambtenaren die vóór 1 januari 2012 een aanvraag tot disponibiliteit indienden, op voorwaarde dat dit verlof is ingegaan vóór 5 maart 2013.

KB 18 maart 2014 tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 maart 1999 tot invoering van een verlof voorafgaand aan het pensioen voor sommige ambtenaren van de operationele diensten van de Algemene Directie van de Civiele Veiligheid, *BS* 24 maart 2014.

11.10. Pensioenrechten bepaalde mandatarissen FOD Justitie

Het mandaat van 'adviseur-generaal penitentiaire inrichting III – directeur' en het mandaat van regionaal directeur gevangeniswezen van de FOD Justitie worden gelijkgesteld met een vaste benoeming. Dit heeft op zich geen invloed op het pensioenrecht. Wanneer het mandaat echter geheel of gedeeltelijk werd uitgeoefend gedurende de laatste 5 of 10 jaar van de loopbaan, zal het pensioen geheel of gedeeltelijk berekend worden op basis van de wedde die verbonden is aan het mandaat. Op die wedde zal 7,5% worden ingehouden voor de Pensioendienst voor de overheidssector ter financiering van de overlevingspensioenen. Het KB van 21 februari 2014 heeft retroactief uitwerking vanaf 28 juli 2009, de datum waarop het KB van 12 juli 2009 tot hervorming van de loopbanen van beide functies in werking is getreden.

KB 21 februari 2014 tot gelijkstelling van bepaalde mandaten bij het Directoraat-generaal EPI - Penitentiaire Inrichtingen van de FOD Justitie met een vaste benoeming inzake pensioenen, *BS* 11 maart 2014.

11.11. Pensioenberekening met waarderingstoeslag buitendiensten Staatsveiligheid

De waarderingstoeslag die wordt toegekend aan bepaalde ambtenaren van de buitendiensten bij Staatsveiligheid wordt in aanmerking genomen voor de berekening van het rust- en overlevingspensioen. Omdat het KB van 13 december 2006 geen geldige reglementaire basis vormt voor het in aanmerking nemen van de bijslag, wordt de regel verplaatst naar Wet burgerlijke en kerkelijke pensioenen.

Het KB van 16 februari 2014 heeft uitwerking met ingang van 1 april 2007. Het betreffende artikel in het KB van 13 december 2006 wordt opgeheven met ingang van 1 november 2007.

KB 16 februari 2014 betreffende het in aanmerking nemen voor het pensioen van de waarderingstoelagen toegekend aan sommige ambtenaren van de buitendiensten van de Veiligheid van de Staat, *BS* 11 maart 2014.

Zie ook: Algemene wet 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen, *Bull. Off.* 1844, nr. 157 (Wet burgerlijke en kerkelijke pensioenen).

Zie ook: KB 13 december 2006 houdende het statuut van de ambtenaren van de buitendiensten van de Veiligheid van de Staat, *BS* 19 december 2006.

11.12. Sectorpensioenen

KB 9 januari 2014 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 12 november 2012, gesloten in het Paritair Comité voor de **gezondheidsinrichtingen en -diensten**, tot wijziging van het pensioenreglement van het sectoraal aanvullend pensioenstelsel 330, *BS* 2 april 2014.

KB 9 januari 2014 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst

van 22 oktober 2012, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en -diensten van de Vlaamse Gemeenschap**, tot wijziging van het pensioenreglement van het sectoraal aanvullend pensioenstelsel 319.01, *BS* 2 april 2014.

KB 9 januari 2014 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 13 december 2010, gesloten in het Paritair Comité voor de **gezondheidsinrichtingen en -diensten**, tot invoering van een sectoraal aanvullend pensioenstelsel, *BS* 2 april 2014.

KB 15 juli 2013 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 25 oktober 2011, gesloten in het Paritair Comité voor het beheer van **gebouwen, de vastgoedmakelaars en de dienstboden**, betreffende het sociaal sectoraal pensioenplan, *BS* 15 april 2014.

Nummer 5 afgesloten op 21 april 2014

www.law.kuleuven.be/leergangpensioenrecht

Deze niet periodieke nieuwsbrief is verbonden aan de leergang pensioenrecht en wordt in functie van recente ontwikkelingen opgesteld. Het doel is de studenten te informeren over de allerlaatste ontwikkelingen in het pensioenrecht in zijn meest ruime benadering. De nieuwsbrief is verwijzend en moet de studenten op pad zetten naar nieuwe bronnen. De redactie berust integraal bij Yves Stevens en Leen Van Assche. Zowel studenten als docenten in de leergang pensioenrecht zijn vrij om suggesties te geven naar de inhoud. Reacties zijn welkom yves.stevens@law.kuleuven.be of leergangpensioenrecht@law.kuleuven.be.

De nieuwsbrief "Leergang pensioenrecht" is erkend als juridisch tijdschrift in de zin van art. 280,5° van het wetboek der registratie, hypotheek en griffierechten – erkenningsnummer E.L. 911/1021/135.

Wijziging wetgeving met terugwerkende kracht ingevoerd: billijke oplossing

Een gepensioneerde zelfstandige oefent een politiek mandaat uit. Omdat zijn mandaat aanvang nam na de ingangsdatum van zijn pensioen en de inkomsten uit dit mandaat de toegelaten grenzen overschrijden, is zijn pensioen geschorst. Vanaf 1 oktober 2013 zet hij zijn mandaat stop en vraagt aan het RSVZ om zijn pensioen opnieuw uit te betalen. Het RSVZ weigert dit omdat de cumulatiewetgeving vanaf 1 januari 2013 gewijzigd is en daardoor voortaan het pensioen voor het ganse kalenderjaar moet geschorst worden indien de inkomsten de toegelaten grenzen op jaarbasis overschrijden. Tot en met het kalenderjaar 2012 werd in het jaar van stopzetting van de niet toegelaten beroepsactiviteit het pensioen als zelfstandige enkel geschorst tijdens de maanden waarin de beroepsactiviteit werd uitgeoefend. De wetswijziging is pas in juni 2013 in het Belgisch Staatsblad verschenen. De gepensioneerde vroeg zich dan ook af hoe hij in het begin van 2013 de situatie correct kon inschatten wanneer de spelregels in de loop van het jaar veranderen? De gepensioneerde doet beroep op de Ombudsman.

Tot voor de wetswijziging luidde artikel 107, § 3, C, tweede lid KB van 22 december 1967 als volgt: *"Wanneer de beroepsbezigheid in de loop van een kalenderjaar aanvangt of wordt stopgezet, of in de loop van een kalenderjaar aanvangt en wordt stopgezet, worden de in § 2 en de in deze paragraaf beoogde bedragen – zijnde bedrag van wat je nog mag bijverdienen - vermenigvuldigd met een breuk waarvan de noemer 12 is en de teller gelijk is aan het aantal maanden van beroepsbezigheid die door het recht op het pensioen zijn gedekt."* Door de wijziging in 2013 is dit tweede lid geschrapt. Deze wijziging is het gevolg van een aanbeveling van de Ombudsdienst Pensioenen om in alle pensioenregelingen dezelfde inkomensgrenzen voor de toegelaten beroepsactiviteit in te voeren, weze het nu per jaar of per gedeelte van een jaar zodat alle gepensioneerden gelijk behandeld worden. De wetgever heeft geopteerd voor de toepassing van inkomensgrenzen per jaar en bijgevolg de spreiding van de beroepsinkomsten over het gehele jaar.

De wetswijziging ging in op 1 januari 2013 maar werd pas op 18 juni 2013 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Reeds op dat moment overschreden de inkomsten uit het politiek mandaat van de gepensioneerde het nieuw ingevoerde wettelijk toegelaten jaargrensbedrag. Tevens was er over de wetswijziging niets te lezen op de website van het RSVZ. Gelet op de terugwerkende kracht van de wetgeving was het voor de gepensioneerden niet mogelijk om een gepaste beslissing te nemen betreffende de inkomsten van het jaar 2013 wanneer de beroepsactiviteit zich niet uitstrekt over het volledig jaar.

Een strikte toepassing van de nieuwe wetgeving zou dan ook het vertrouwensbeginsel evenals het rechtszekerheidsbeginsel schenden. Na bemiddeling door de Ombudsman besliste het RSVZ uit billijkheidsoverwegingen om een administratieve maatregel toe te passen en voor de gepensioneerden die de toegelaten grenzen overschrijden en die in de loop van 2013 hun beroepsbezigheid stopzetten het pensioen betaalbaar te stellen voor de maanden gelegen tussen de stopzetting van de activiteit en het einde van het kalenderjaar.

Het aanvullend pensioen als essentiële arbeidsvoorwaarde

Wanneer is iets essentieel? En van wat is het de essentie? In deze nieuwsbrief wordt in navolging van eerdere rechtspraak gesteld dat het aanvullend pensioen een essentieel element van de arbeidsovereenkomst uitmaakt. Het aanvullend pensioen wordt dus geacht "onmisbaar, vitaal, zeer belangrijk of noodzakelijk" deel uit te maken van de arbeidsovereenkomst als we de synoniemenlijst mogen geloven. Het rechtstreekse gevolg is dat een werkgever niet zomaar eenzijdig het aanvullend pensioen kan wijzigen of opheffen. En dit zelfs als er een wijzigingsbeding is (zie nr. 3.1. in deze nieuwsbrief).

Volgens de arbeidsovereenkomstenwet van 1978 is een beding waarbij een werkgever zich het recht voorbehoudt om de voorwaarden van de overeenkomst eenzijdig te wijzigen nietig (art. 25). Ten gevolge van jarenlange rechtspraak en rechtsleer wordt er ondertussen evenwel een onderscheid gemaakt tussen essentiële versus bijkomstige overeengekomen voorwaarden waarbij men nog een onderscheid moet maken tussen belangrijke en onbelangrijke wijzigingen bij de essentiële overeengekomen arbeidsvoorwaarden. Het artikel 25 AOW is zeker zo duidelijk niet.

Maar vanaf welk ogenblik is iets essentieel? In onderliggende zaak steunt de Arbeidsrechtbank van Antwerpen voor het antwoord op deze vraag op een formulering van het Arbeidshof van Brussel van 25 mei 2010: er is ten eerste "een toenemend belang van het aanvullend pensioen als aanvulling op het wettelijk pensioen" en het biedt ten tweede "een belangrijk uitgesteld voordeel op de pensioenleeftijd". Zowel de arbeidsrechtbank te Antwerpen in 2014 als het Arbeidshof in Brussel in 2010 vertrekken aldus vanuit twee vaststellingen om te bepalen dat er iets essentieel is: het toenemend belang van het aanvullend pensioen en het gegeven dat het een belangrijk uitgesteld voordeel biedt.

Kloppen deze twee vaststellingen? Ik vermoed daarbij dat de rechters in beide zaken geen tautologie hebben willen neerschrijven maar wel een onderscheid willen aanduiden in hun redenering. We kunnen alvast stellen dat de eerste vaststelling over het "toenemend belang van het aanvullend pensioen" veeleer betrekking heeft op een macroniveau dan op de specifieke zaak in kwestie. De rechtspraak verwijst zo eigenlijk naar het maatschappelijk belang van het aanvullend pensioen. De tweede vaststelling situeert zich meer op een microniveau namelijk dat het aanvullend pensioen een "belangrijk uitgesteld voordeel biedt op de pensioenleeftijd".

Wat het eerste argument betreft: is het correct van de rechter om naar een maatschappelijke evolutie te

wijzen om het belang ervan in een specifieke zaak (aan) te duiden? Ik meen van wel. Rechters mogen zo – gewikt en gewogen – maatschappelijke standpunten innemen. We leven niet langer in de 19de eeuw waarbij bepaalde rechtsstromingen een loutere hermeneutische of zelfs exegetische lezing van de wetteksten verdedigden. De rechter mag – gelukkig – vandaag verder gaan en zelf(s) een waardeoordeel vellen. Hoe meer een norm open is, hoe vaker dit natuurlijk gebeurt. Indien echter blijkt dat dit waardeoordeel geen steek houdt met de wettekst, dan is het de rol van het Hof van Cassatie om de rechter *in casu* terug te fluiten of aan de wetgever om de wetteksten aan te passen. Zo werkt nu eenmaal de *trias politica* in onze rechtsstaat.

Ik vind het tweede argument van de rechters eigenlijk minder evident dan het eerste. Het aanvullend pensioen is in deze argumentatie een "belangrijk uitgesteld voordeel op pensioenleeftijd". Dit argument veronderstelt eigenlijk dat men het "belang" van het voordeel kent en weegt ten opzichte van andere voordelen of elementen. Lapidair en ietwat provocerend gesteld: bepaalt de hoogte van het aanvullend pensioen op pensioenleeftijd het "belang" ervan? Wordt het essentieel karakter van het aanvullend pensioen dan vastgelegd in functie van de relatieve waarde ten opzichte van andere pensioen- of vermogensopbouw? Als men verder redeneert (en daarbij dan ook helemaal uit de bocht gaat), dan veronderstelt "het belang" met andere woorden een vorm van geldelijke toetsing van de relatieve waarden van de pensioenelementen per particulier. Nog één stap verder in de redenering - en daarbij elke realiteitszin verliezend - en men belandt bij een bestaansmiddelenstoets. Zo ver gaan de rechters *in casu* evenwel natuurlijk niet. Hebben zij rekening gehouden met de bedragen in het geding (*in casu* twee jaarpremies van ongeveer 6200€)? Dat weten we niet. Nergens wordt er melding gemaakt van een dergelijke "weging" of "relatieve toetsing" van het belang van de vordering ten opzichte van het totaal pensioen of zelfs vermogen van de gedupeerde aangeslotene.

Concluderend kan men stellen dat het vonnis een goede zaak is voor de rechtszekerheid. Steeds meer arbeidsgerechten aligneren zich op de zogenaamde incorporatietheorie waarbij het aanvullend pensioen (of onderdelen ervan) als essentieel worden bekeken. Alleen is het duidelijk dat de onderliggende motivering of althans de juiste formulering van de motivering nog te wensen overlaat.

YS